

371.32303
ด. ๑๖๖ ๖
๖.๕

การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากวิธีการ
สร้างแรงจูงใจต่างกันในรายการวิดีโอ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท
ของ
โสภณ จาเลิศ

22 ม.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤศจิกายน ๒๕๓๑
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177617

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

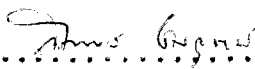
.....ประธาน
(รศ. ชม นิมิต)

.....กรรมการ
(อ. พินิต วันไฉ)

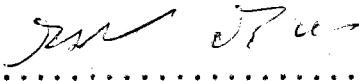
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ. ชม นิมิต)

.....กรรมการ
(อ. พินิต วันไฉ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. สมพร ชมอุคม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร. สมพร บัวทอง)

วันที่.....8.....เดือน.....มกราคม.....พ.ศ. 2551.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ จาก
รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค และอาจารย์ พินิต วัฒน นันต์ตั้งแต่เริ่มต้นมาโดยตลอดจน
กระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร ชมอุทม์ ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบ
ปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์วิเศษ ได้กรุณาให้คำแนะนำด้านการใช้สถิติในการ
วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ กองประชาสัมพันธ์ การสื่อสารแห่งประเทศไทย กองสุศึกษา กระทรวง
สาธารณสุข ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แม้วัง อ.เมือง จ.ลำปาง วิทยาลัยพยาบาลลำปาง
วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณฤทธิไกร คุลวรธนะ คุณทรงชัย ลิ้มพฤกษ์ คุณพัชรี เมืองมูล
คุณพรเทพ ปัญจรัตน์ คุณชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย คุณธีรนนท์ ศรีเวียง คุณณฤกษ์ ศรีพิศา
คุณณรงค์ เชื้อพูล คุณมารยาท ถายะเกษ คุณณวีรธนะ แสงวัง คุณจรัสศรี อินทะ และ
คุณคำหรี อินทะปัญโญ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ โรงเรียนบ้านวังหม้อ อ.เมือง จ.ลำปาง ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือ
ให้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบและหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย โรงเรียนบ้านปางสนุก
อ.เมือง จ.ลำปาง ได้กรุณาให้ความร่วมมือให้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัย

ในการพิมพ์ต้นฉบับปริญญานิพนธ์นี้ คุณสมาน วรรณเลิศ ได้มีน้ำใจช่วยเหลือผู้วิจัย
ในการพิมพ์บางส่วนโดยไม่เห็นแก่เห็นคเหน้อย จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณและ
ขอบใจ กำลังใจจาก คุณมณฑิยา จาเลิศ ค.ญ.มัลลิกา (ลูกโอ) ค.ญ.นิพิศา (ลูกแอม)
จาเลิศ ที่มีความเข้าใจ เสียสละเวลาและความสุขที่ควรจะได้รับ ให้แก่ผู้วิจัย ทำให้
ผู้วิจัยมีพลังใจอันเข้มแข็งและสุขภาพจิตที่ดี ในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด ความดีหรือ
ประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ คุณพ่อ คุณแม่ และ
บูรพาจารย์ ด้วยความเคารพยิ่ง

โสภณ จาเลิศ

สารบัญ

บทที่	หน้า
๑	บทนำ..... ๑
	ภูมิหลัง..... ๑
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า..... ๔
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า..... ๔
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า..... ๔
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... ๕
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... ๖
	เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ การรับรู้ และแรงจูงใจ..... ๖
	เอกสารเกี่ยวกับเทปโทรทัศน์..... ๑๒
	เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของเทปโทรทัศน์..... ๑๔
	เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์..... ๑๗
	การวางแผนการผลิตเทปโทรทัศน์..... ๑๘
	ขั้นตอนในการผลิตรายการเทปโทรทัศน์..... ๒๑
	การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา และการจูงใจ ในต่างประเทศ..... ๒๖
	การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา การนำเรื่อง ลักษณะการเสนอสาร และการจูงใจ ในประเทศไทย..... ๒๘
	สมมุติฐานการวิจัย..... ๓๐
๓	วิธีดำเนินการวิจัย..... ๓๑
	กลุ่มตัวอย่าง..... ๓๑
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... ๓๑
	การสร้างและทดลองเครื่องมือ..... ๓๕

ขั้นตอนการทดลอง.....	๓๕
✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๓๗
^{ค่า}	
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๓๘
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๓๘
การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน.....	๓๘
การวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง.....	๔๐
๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๔๑
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	๔๑
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า.....	๔๑
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	๔๑
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๒
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๓
อภิปรายผลการวิจัย.....	๔๓
ข้อเสนอแนะ.....	๔๕
บรรณานุกรม.....	๔๖
ภาคผนวก.....	๕๑
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	๑๐๒

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

- ๑ จำนวนร้อยละของการยอมรับคุณภาพของรายการวิดีโอ.....๓๓
- ๒ แลคองค่าเฉลี่ย, ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ความแปรปรวน,
ค่าความเชื่อมั่น และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด.....๓๕
- ๓ ค่าสถิติพื้นฐานจากผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ
ที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกัน.....๓๕
- ๔ การวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง.....๔๐

1

บทที่ •

บทนำ

ภูมิหลัง

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่ไม่มีผู้สอน อาจไม่จำเป็นต้องใช้สื่อการสอน แต่การเรียนรู้ที่มีผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในระบบ หรือนอกระบบโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อการสอน

Dr. Edgar Dale (1956 : 134) กล่าวว่า การรับรู้ของคนเราเกิดจากการเห็น ๙๕ % การได้ยิน ๑๓ % การสัมผัสถูกต้อง ๖ % กลิ่น ๓ % และรส ๓ % จะเห็นได้ว่ามนุษย์เรารับรู้ทางการเห็นและการได้ยินรวมกันแล้ว ได้ผลการรับรู้ถึง ๘๘ % ของประสาทสัมผัสรับรู้ของมนุษย์ เมื่อเป็นดังนี้ สื่อการสอนประเภทเทปโทรทัศน์ หรือวิดีโอเทป (video tape) จึงเหมาะอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนเห็นได้ทั้งภาพที่มีการเคลื่อนไหว และได้ยินทั้งเสียงด้วย และสามารถดูได้ในห้องที่มีสภาพแสงปกติ

Robert Heinich (1982 : 233) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนนั้น สิ่งแรกที่ต้องพิจารณาคือ ความสามารถในการมองเห็นและการได้ยิน ต้องจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม เช่น แสง ที่นั่ง และควบคุมเสียงให้คงพอเหมาะ โทรทัศน์สามารถดูได้ในสภาพแสงปกติ โดยไม่ต้องใช้ห้องที่มีความมืดมากนัก สภาพแสงปกตินี้จำเป็นสำหรับผู้เรียน ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และการจับบันทึกต่าง ๆ

การทดลองพบว่า หากกระบวนการรับสาร เป็นการรับสารทางเดียว และเนื้อหาที่เสนอนั้นซับซ้อนยุ่งยากแล้ว การรับรู้ทางการอ่าน (ดู) จะดีกว่าการรับรู้ทางการฟัง (ได้ยิน) และหากการรับรู้เกิดจากการรับสารมากกว่าหนึ่งช่องทางแล้ว ปริมาณการรับรู้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดตรงที่เสียงและภาพถูกนำมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน (Fleming and Levie. 1979 : 61)

โทรทัศน์จึงอยู่ในฐานะที่ตีมากด้วยภาพและเสียงที่สมจริง (ชม ภูมิภาค. ๒๕๑๕ : ๕๐) มันสามารถถ่ายทอดสารที่มีขอบเขตกว้างขวาง โดยรวมเอาสื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์, ของจริง, ของตัวอย่าง, และการแสดงละคร เข้ามาไว้ในตัว มันเป็นการนำเอาสื่อหลาย ๆ อย่างมาประมิฐ์เพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ทีเลิศ (Dale. 1969 : 356)

เทปโทรทัศน์สามารถใช้ในการสาธิตอย่างไคฉล ให้นักเรียนเห็นในสิ่งที่ควรเห็น และยังจำกัดความผิดพลาดในการสาธิต โดยการถ่ายทำเทปโทรทัศน์ไว้ล่วงหน้า (เป็รื่อง ภูมิ. ๒๕๑๕ : ๓ - ๔) และเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ เป็นสิ่งที่หาไคง่ายใน บัจจุบัน ไคร ๆ ก็สามารถใช้ไค เพียงแต่ใช้เวลาฝึกฝนวิธีใช้ทามปกคไคอย่างง่าย ๆ เพียงไม่กี่นาที (Chan Bing Fai. 1977 : 101)

จากการวิจัยควันเทปโทรทัศน์ที่ผ่านมา มักจะเป็รื่องเปรียบเทียบระหว่างการใช้ เทปโทรทัศน์กับสื่ออื่น ๆ หรือเปรียบเทียบรูปแบบของการนำเสนอ เช่น เปรียบเทียบการ คัดคัภาพแบบต่าง ๆ, เครื่องขึ้นนำ, การสร้างสัคกับก่อนการเรียน, การมีอักษรบรรยาย ประกอบ เป็รื่อง เป็นคั

คร. เป็รื่อง ภูมิท กล่าวถึงเทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์ ไว้ในหนังสือ "เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์" ซึ่งรวบรวมโดย ชิน คล้ายปาน และคนอื่น ๆ (๒๕๒๔ : ๓) ว่า ตอนเรียนรายการ เป็รื่องเป็นตอนสำคัญ เพราะเป็นตอนที่จะต้องสร้าง บรรยายกาศทางใจ ที่จะนำไปสู่การอยากรู้อยากเรียน คไคทำไคอย่างน่าทึง น่าคัคเคัน เร้าใจ หรือ ชวนให้คัคคาม

ในตอนเรียนคัคของรายการที่จะให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาที่จะนำเสนอนี้ ผู้วิจัย เห็นว่าต้องนำหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยา เกี่ยวกับเรีองของแรงจูงใจ มาใช้ในการ สัคจุง โนม้นำ ให้ผู้เรียนสนใจคัคคามเนื้อหา นั้น เรีองของการสร้างแรงจูงใจนี้ เป็น เรีองสำคัญและจำเป็นในทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม การบริหาร การเมีอง การปกครอง หรืออื่น ๆ โดยเฉพาะในกระบวนการเรียนการสอน เป็นเรีอง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีแรงจูงใจ (motivation) เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน

กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์ (๒๕๒๔ : ๑๕๕) กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ของ กาเย่ ว่า ความคาดหวังของผู้เรียน เป็นแรงจูงใจของผู้เรียน เป็นแรงจูงใจอันสำคัญในการเรียนรู้ และ เคอร์ท เลอวิน กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการสร้างแรงขับให้เกิดขึ้น แลร์ไซ์ การจูงใจพยายามชักนำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ไปยังจุดหมายปลายทาง เพื่อตอบสนองแรงขับที่เกิดขึ้น (กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์. ๒๕๒๔ : ๒๐๗) และการจูงใจ จุดหมายปลายทาง ในทัศนะของนักจิตวิทยากลุ่ม เกสตัลท์ มีส่วนช่วยให้ร่างกายตอบสนองในสถานะนั้นมากกว่า จะตอบสนองในสถานะที่ร่างกายมองไม่เห็นจุดหมายปลายทาง (ลักษณา สรวิวัฒน์. ๒๕๓๐ : ๑๒๓)

จิตรา วสุวานิช (๒๕๑๔ : ๕๑) กล่าวว่า เมื่อเด็กได้รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับ เขาก็จะมีความมานะ มีแรงจูงใจที่จะตั้งใจเรียน เอนกกุล กรีนแสง (๒๕๒๐ : ๑๕๒) กล่าวว่า ในบางครั้งการจูงใจอาจเกิดจากการกลัวความล้มเหลว จึงพยายามทำให้ดีที่สุด Sigmund Freud ได้กล่าวถึงการจูงใจไว้ว่า ความกลัวความกระวนกระวายใจ เป็นแรงจูงใจที่สำคัญ และมีส่วนพัวพันอันสำคัญยิ่งอันหนึ่งในการเรียนรู้! (ลักษณา สรวิวัฒน์. ๒๕๓๐ : ๑๒๓)

จากแนวความคิดของนักจิตวิทยาหลายท่านดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เรื่องของแรงจูงใจ นั้น เป็นสิ่งสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน การให้ความรู้ และเป็นสิ่งจำเป็นในคอน เริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ และการจูงใจก็ทำกันได้หลายรูปแบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา วิธีการสร้างแรงจูงใจก่อนที่จะเสนอเนื้อหา ในรายการวิดีโอ โดยเลือกเนื้อหาหนึ่งมาสร้างเป็นรายการวิดีโอการสอน ฉายหลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเรื่องของแรงจูงใจ มาสร้างแรงจูงใจก่อนที่จะเสนอเนื้อหา โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความกลัว กับการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งเป็นแรงจูงใจประเภทคาดหวังรางวัล แล้วย่นำไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อหาว่า การสร้างแรงจูงใจแบบไหนจะมีประสิทธิภาพต่อการเรียนได้ดีกว่ากัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนจากรายการวิดีโอ ที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้หวาดกลัว กับนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ ที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมาย (goal) ของการเรียน ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งเป็นการจูงใจประเภทคาดหวังรางวัล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำให้

๑. ทราบวิธีการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม ในการผลิตรายการวิดีโอการสอน
๒. เป็นแนวทางช่วยเหลือผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการวิดีโอการสอน ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาของบทเรียนวิดีโอ
๓. ครู - อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สามารถนำรายการวิดีโอการสอนที่ผ่านการวิจัยแล้ว ไปใช้ประกอบการสอนได้
๔. นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง จากรายการวิดีโอการสอนดังกล่าว

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง

การทดลองครั้งนี้ กระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ปีการศึกษา ๒๕๓๑ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๖๐ คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๓๐ คน

๒. ตัวแปรที่จะศึกษา

- ๒.๑ ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งจำแนกได้ ๒ วิธี คือ
 - ๒.๑.๑ วิธีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้เกิดความหวาดกลัว
 - ๒.๑.๒ วิธีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมาย (goal)

ของการเรียน

- ๒.๒ ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

๑. รายการวิดีโอ หมายถึงรายการที่ได้จากการเขียนบทโทรทัศน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านเนื้อหาวิชาการสื่อสาร และด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข
แล้วถ่ายทำและตัดต่อตามบท บันทึกไว้ในม้วนวิดีโอ ระบบ VHS ซึ่งแบ่งเป็น ๒ รายการคือ

๑.๑ เป็นรายการที่มีบทบาทเป็นการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้ทวาคกลัว
แล้วต่อด้วยส่วนที่เป็นเนื้อหาและส่วนที่เป็นบทสรุป

๑.๒ เป็นรายการที่มีบทบาทเป็นการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมาย
ของการเรียน ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ แล้วต่อด้วยส่วนที่เป็นเนื้อหาและส่วนที่เป็น
บทสรุป ซึ่งเหมือนกับรายการในข้อ ๑.๑ ทุกประการ

๒. การสร้างแรงจูงใจ หมายถึงการย้าย ชักจูง โน้มน้าวให้ผู้เรียนอยากเรียน
อยากรู้ สนใจศึกษาค้นคว้าเนื้อหาวิชา จากรายการวิดีโอ เรื่องการสื่อสาร

๓. ผลการเรียนรู้ หมายถึงความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการสื่อสาร โดยวัดจาก
คะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบได้ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยขอแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ การรับรู้ และแรงจูงใจ
๒. เอกสารเกี่ยวกับเทปโทรทัศน์
๓. เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของเทปโทรทัศน์
๔. เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์
๕. การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา และการจูงใจ ในต่างประเทศ
๖. การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา การนำเรื่อง ลักษณะการเสนอสาร

และการจูงใจ ในประเทศไทย

เอกสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ การรับรู้ และแรงจูงใจ

การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเดิม ไปเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลจากการได้รับประสบการณ์ หรือได้รับการฝึกฝน มีผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ, วุฒิภาวะ, พินัยต่าง ๆ รวมทั้ง อุบัติเหตุหรือความบังเอิญ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. ๒๕๒๔ : ๑๒๖) การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ถูกต้อง (ชม ภูมิภาค. ๒๕๒๓ : ๖๕)

การเรียนรู้ เป็นกระบวนการนำเอาความรู้เข้าสู่สมองโดยอวัยวะรับสัมผัส ส่งประสบการณ์ไปสู่สมอง สมองจะเก็บรวบรวมและจัดจำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นไว้สำหรับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดมโนภาพ และทัศนคติของมนุษย์ (จำเนียร ชวงโชติ. ๒๕๑๕ : ๒๐) การรับรู้มันจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และการรับรู้จะถูกต้องแม่นยำ หรือผิดพลาดเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งพอจะแยกได้ ๒ ประเภทคือ สภาวะสิ่งเร้าประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือ ตัวผู้รับรู้เอง (ชม ภูมิภาค. ๒๕๒๓ : ๕๔)

กระบวนการอันสำคัญที่จะทำให้การสื่อความหมายโดยภาษาของโทรทัศน์ เกิดจากการใช้เทคนิคการเสนอภาพเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ โดยการรับรู้ของผู้เรียน ภาพเกิดจากการมองเห็นของบุคคล เป็นการรับรู้จากวัตถุและเหตุการณ์ในขอบข่ายของที่ว่างและเวลา (space and time) การรับรู้ในเชิงที่ว่าง (space) นั้นเป็นการรับรู้จากสามมิติ คือ ส่วนกว้าง ส่วนยาว และส่วนลึก ซึ่งปรากฏขึ้นจากการมองภาพนิ่ง หรือภาพที่ไม่เคลื่อนไหวทั่ว ๆ ไป ส่วนภาพที่เคลื่อนไหวนั้น คนเรารับรู้โดยเอาเวลาเข้าไปด้วย ดังนั้นการรับรู้สิ่งที่เคลื่อนไหว จึงเป็นการรับรู้ทั้งที่ว่างและเวลา (space and time) (จำเนียร ชวงโชติ. ๒๕๒๕ : ๔๕)

กมลรัตน์ หล้าสว่าง (๒๕๒๔ : ๑๒๕ - ๑๓๐) ได้กล่าวถึงการจำแนกลำดับขั้นของกระบวนการเรียนรู้ของ คลอสไมเออร์ และ กูดวิน (Klausmeier and Goodwin) ว่า ได้จำแนกลำดับขั้นของกระบวนการเรียนรู้เป็น ๕ ขั้น คือ

๑. ผู้เรียนได้รับการจูงใจให้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่บ่งไว้อย่างชัดเจน
๒. การพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
๓. การพิจารณาผลจากการกระทำ ซึ่งแบ่งได้ ๒ ส่วนคือ
 - ส่วนที่ ๑ การกระทำซ้ำอีกเมื่อผลที่ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายจนเป็นที่พอใจ (confirm response)
 - ส่วนที่ ๒ ไม่กระทำซ้ำอีก เพราะผลที่ได้ไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งไม่เป็นที่พอใจ (reject response)
๔. การรับรู้ผลที่ได้รับจากการประเมินผล ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ
 - ส่วนที่ ๑ รับรู้ด้วยความพอใจ เพราะบรรลุจุดมุ่งหมาย
 - ส่วนที่ ๒ รับรู้ด้วยความผิดหวัง เพราะไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย
๕. สรุปผลการเรียนรู้ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ส่วนคือ
 - ส่วนที่ ๑ สรุปว่ามีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ควรเก็บไว้และนำไปใช้ได้อีกในคราวต่อไป

ส่วนที่ ๒ สรุปว่าล้มเหลว ต้องแก้ไขปรับปรุง หาวิธีการใหม่ที่จะทำให้
สัมฤทธิ์ผลให้ได้

และได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ของ กายเย่ (Gagné) ไว้ว่า กายเย่ ได้แบ่ง
กระบวนการเรียนรู้ออกเป็นขั้น ๆ ๔ ขั้นดังนี้

๑. การจูงใจ (motivation phase) เป็นการชักจูงให้ผู้เรียน อยากเรียนรู้
โดยตั้งเป้าหมายไว้แล้ว และเป็นสิ่งที่คุณเรียนพอใจเมื่อได้เรียนรู้ กายเย่ กล่าวว่า
ความคาดหวัง (expectancy) ของผู้เรียน เป็นแรงจูงใจของผู้เรียน เป็นแรงจูงใจ
อันสำคัญในการเรียนรู้

๒. การรับรู้เรื่องต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้เรียน หรือรับรู้ตาม
เป้าหมายที่วางไว้ (apprehending phase) เช่น ความตั้งใจ และการเลือกรับรู้
ความตั้งใจเป็นรากฐานสำคัญของการเลือกรับรู้ ผู้เรียนจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่สอดคล้องกับ
ความตั้งใจของตน เมื่อความตั้งใจเปลี่ยนไป การเลือกรับรู้ก็จะเปลี่ยนไปด้วย

๓. การปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (acquisition phase) ซึ่งมีทั้ง
ความจำระยะสั้น (short - term memory) ซึ่งเลือนหายไปได้เร็ว และความจำ
ระยะยาว (long - term memory) ซึ่งมีจะจำได้นานกว่า เลือนหายไปได้ช้ากว่า

๔. ความสามารถในการสะสมสิ่งเร้าที่จะจำไว้ (retention phase)
ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเก็บรักษาหรือสะสมจากความจำระยะยาว

๕. ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วได้ (recall phase)
เช่น ระลึกถึงกฎแห่งความสมมูลย์ เมื่อแยกของสองข้าง เป็นต้น

๖. ความสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว ไปประยุกต์ใช้กับสิ่งเร้าใหม่ที่ประสบ
โดยเฉพาะในชีวิตประจำวัน ซึ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว (generalization phase)
เช่น เรียนการลบเลขแล้วนำไปใช้ในการทอนเงินเมื่อมีคนมาซื้อของ

๗. การแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเรียนรู้ (performance phase)
เช่น เรียนภาษาไทยแล้ว สามารถแต่งกลอนสอได้ไพเราะ เป็นต้น

๔. การแสดงผลการเรียนรู้ กลับไปยังผู้เรียน หรือการที่ผู้เรียนได้รับทราบ ผลการเรียนรู้ (feedback phase) มีการวิจัยหลายครั้งพบว่า การที่ผู้เรียนทราบผล การเรียนรู้ได้เร็วเท่าใด ก็ทำให้ผลการเรียนรู้มีผลดี หรือมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเท่านั้น

ในการสร้างแรงจูงใจ (motivation) มีปัญหาที่สำคัญอยู่ ๒ ประการคือ ประการแรกต้องมีการอธิบายเงื่อนไขของการกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ อีกประการหนึ่ง คือ ต้องอธิบายทิศทางของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ภายใต้การจูงใจในเรื่องนั้น ๆ

(Desse, James. 1967 : 133)

เอ็ดเวิร์ด ซี. ทอลแมน (Edward C. Tolman) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน กล่าวว่า การตอบสนองหรือการเรียนรู้ของอินทรีย์ จะเกิดจากการคาดหมายรางวัล (reward expectancy) ที่พอใจ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. ๒๕๒๔ : ๒๑๖)

ลักขณา สรีวัฒน์ (๒๕๓๐ : ๑๒๓) ได้สรุปแนวความคิดในเรื่องของการเรียนรู้ ของนักจิตวิทยา กลุ่ม Gestalt ไว้หลายข้อ มีข้อหนึ่งที่ว่าถึงการจูงใจไว้ว่า การจูงใจ จุดหมายปลายทางในทัศนะของนักจิตวิทยา กลุ่ม มีส่วนช่วยให้ร่างกายตอบสนองในสถานะนั้น มากกว่าที่จะตอบสนองในสถานะที่ร่างกายมองไม่เห็นจุดหมายปลายทาง

เลอวิน กล่าวว่า (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. ๒๕๒๔ : ๒๐๗ - ๒๐๘) การเรียนรู้ เกิดจากการสร้างแรงขับให้เกิดขึ้น แล้วใช้การจูงใจพยายามชักนำให้เกิดพฤติกรรม การเรียนรู้ไปยังจุดหมายปลายทาง (goal) เพื่อตอบสนองแรงขับที่เกิดขึ้น เลอวิน เน้นว่า ในแต่ละบุคคลจะมี อวกาศชีวิต (life space) แตกต่างกัน อวกาศชีวิตที่ แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้คือ

๑. จุดหมายปลายทาง (goal) แตกต่างกัน
 ๒. แรงขับ (drive) ที่เกิดขึ้นมากน้อยแตกต่างกัน
 ๓. สิ่งแวดล้อม (environment) แตกต่างกัน
- อนึ่ง อวกาศชีวิตนี้ ประกอบด้วยตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม

มนุษย์เราแต่ละคน ต่างก็ดิ้นรนเพื่อความสำเร็จในกิจการงานต่าง ๆ และแก่ชีวิต
 ในนั้นปลาย เราค้นหาทางหลบความล้มเหลวอย่างที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความสำเร็จและ
 ความล้มเหลว เป็นตัวอย่างอันดีในเรื่องของการมุ่งใจทางสังคม ผลจากการมุ่งใจอันนี้
 แน่นอนว่ามีลักษณะคล้าย ๆ กันการมุ่งใจอื่น ๆ และย่อมเป็นสิ่งซึ่งเข้ามาพัวพันกับชีวิต
 ประจำวันมากอยู่ (เคโซ สวานานท์. ๒๕๑๔ : ๒๔๓)

กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์ (๒๕๒๔ : ๒๒๔ - ๒๓๐) กล่าวถึงการมุ่งใจในการเรียนรู้
 หรือการเรียนการสอนไว้ดังนี้

๑. การเร้าให้ยูเรียนเกิดความสนใจ อาจทำได้โดย

- ๑.๑ เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยจัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจ

จัดนิทรรศการ จัดเกมต่าง ๆ ในการคอมมิวนิตา

- ๑.๒ เร้าให้เกิดความวิตกกังวล จากการทดลองของ Charles

Spielberger ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ (Garrison. 1972 : 216) พบว่านักเรียน
 ชาวปัญญาสูง ถ้ามีความวิตกกังวลมาก จะทำให้ทำข้อสอบได้ดี แต่เด็กที่มีชาวปัญญา
 ระดับปานกลาง ต้องมีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อย จึงจะทำข้อสอบได้ดี

๒. สร้างให้มีการแข่งขันและการร่วมมือไปพร้อม ๆ กัน จากการทดลองของ
 Maller (Garrison. 1972 : 216) พบว่า การให้นักเรียนทำงานแข่งขันกันเป็น
 กลุ่ม จะได้ผลดีกว่าการแข่งขันเป็นรายบุคคล ซึ่งพบว่าวิธีนี้เหมาะสำหรับเด็กชั้นประถม
 และมีชยม มากกว่าระดับอุดมศึกษา

๓. ให้นักเรียนทราบความสำเร็จในการเรียน ถ้านักเรียนใดทราบว่าเขาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด จะเป็นการจูงใจให้เขาอยากเรียนมากขึ้นเพียงนั้น

๔. ให้นักเรียนทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง มีลักษณะคล้ายคลึงกับการทราบความสำเร็จ การให้ความก้าวหน้า ทำให้เด็กรู้ว่าตนเองทำสิ่งหนึ่งได้เพียงใด ดังนั้นครูควรจับตาดูเรียนโดยอาจจะแสดงผลงานเป็นรูปกราฟ เมื่อเด็กพบว่าเขาทำงานหรือเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ จะเป็นแรงจูงใจให้เขาสนใจเรียนมากขึ้น

๕. การตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน และความเป็นจริง กล่าวคือการตั้งระดับความมุ่งหวังที่ดี ผู้เรียนจะต้องยอมรับในความสามารถที่มีอยู่ของตน

๖. การให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

(๑) ควรใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และไม่ควรให้เด็กคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของงาน

(๒) การลงโทษ ไม่ควรรุนแรงและพร่ำเพรื่อจนเกินไป ควรเป็นการลงโทษเพื่อปรับปรุงให้ผู้เรียนทำตัวดีขึ้น จึงจะเรียนรู้ได้ดี

(๓) การให้รางวัลและลงโทษ ควรให้ทันทีและโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น โดยทราบผลงานที่ถูกและผิด

๗. การชมเชยและตำหนิ มีผลในทำนองเดียวกับข้อ ๓ การทดลองของ Hurlock ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ พบว่าเด็กโตชอบการชมเชยมากกว่าการตำหนิ แต่เด็กที่เรียนเก่ง เมื่อถูกตำหนิ จะพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าการถูกชม ฯลฯ

การจูงใจที่สำคัญยิ่งในทัศนะของ Freud นั้นคือ ความกลัว หรือความกระวนกระวายใจ ความกลัวจะจูงใจให้ร่างกายหลบหนีอาการกระทำหรือต้องกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใดลงไป เพื่อให้พ้นจากความกลัวและความกระวนกระวายใจอันนั้น แนวคิดที่ว่า

ความกลัว ความกระวนกระวายใจ เป็นแรงจูงใจสำคัญ และมีส่วนพัวพันที่สำคัญยิ่งอีกอันหนึ่งในการเรียนรู้ ถิ่นนี้ว่าเป็นแนวคิดที่ใหม่ ที่ Freud เชื่อมั่นว่า การจูงใจมีส่วนสำคัญ และมีอิทธิพลยิ่งในการเรียนรู้ของคนเรา Freud ถือว่า ความสำเร็จการจูงใจนี้เองที่ก่อให้เกิดอาการแสดงต่าง ๆ ของร่างกายขึ้น ความกระวนกระวายใจนั้น ถือว่าเป็นการจูงใจที่สำคัญในการเรียน (ลักษณะ สรวิวัฒน์. ๒๕๓๐ : ๑๒๗)

เอกสารเกี่ยวกับเทปโทรทัศน์ (video tape)

เทปโทรทัศน์ หรือ วิดีโอเทป ได้รับการค้นคว้าและพัฒนามาเป็นเวลานาน ในช่วงต้นปี ๑๙๖๓ บริษัท เทลแคน ได้ทำการทดลองให้ม้วน ออติโอเทป แบบวีลขนาดใหญ่วิ่งผ่านหัวบันทึกเทปแบบติดครึ่ง ด้วยความเร็วสูง จนเกิดภาพขาวดำหาย ๆ ปรากฏขึ้นมาชั่วระยะเวลาประมาณ ๑๐ วินาที และได้มีคนที่ตั้งชื่อระบบนี้ว่า "telcan't" ซึ่งมีก็เป็นจริงอย่างนั้น เพราะระบบนี้ได้สูญหายไปจากประวัติศาสตร์วิดีโอเทปเลยทีเดียว สิ่งที่เทลแคนพยายามที่จะทำแต่ไม่สำเร็จนั้นก็คือ การบันทึกสัญญาณที่มีคลื่นความถี่สูงมาก ซึ่งปกติจะใช้บันทึกเทปโทรทัศน์ด้วยการทำให้เทปรีด วิ่งผ่านหัวบันทึกแบบติดครึ่งด้วยความเร็วสูงถึงได้กล่าวแล้ว เทคนิคการบันทึกแบบ Longitudinal นี้ ได้เคยมีการทดลองกันมาก่อน แต่ประสบความสำเร็จเพราะเทคนิคแบบนี้ จะต้องใช้เทปวิดีโอมากมายเหลือเกิน

ต่อมาได้มีการคิดค้นเทคนิคแบบใหม่ขึ้นในญี่ปุ่น โดยบริษัท โคชิบา เป็นแบบ Helical Scan Recording สามารถขจัดปัญหาที่ยุ่งยากได้ด้วยการติดตั้งหัววิดีโอที่ปลายทั้งสองข้างของแกน หรือกระบอกหมุนอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เทปจะเคลื่อนตัวไปอย่างช้า ๆ ในช่วงต้นปี ๑๙๖๐ โซนี่ กับบริษัทอื่น ๆ ของญี่ปุ่น ได้นำเครื่องวิดีโอราคาถูกลงมาสู่ตลาด เทปที่ใช้เป็นแบบ Open reel ขนาดครึ่งนิ้ว นอกจากหุ่นที่เหมือนกับกลองขนาดใหญ่แล้ว มันก็ดูเหมือนจะหนักพอ ๆ กับเครื่องบันทึกเสียงขนาดใหญ่ทีเดียว

เครื่องวีดีโอเทป ของ โซนี่ รุ่น CV - 200 ได้รับความสำเร็จและความนิยม แต่เพียงในวงจำกัด เช่น โรงเรียน หน่วยงานด้านกฎหมาย และ โรงพยาบาล แม้จะมี ปัญหาเกี่ยวกับ Open reel ซึ่งออกจะใส่ลำบาก และทำการบันทึกเทปได้เพียงเป็นภาพ ขาวดำจากกล้องบางชนิดเท่านั้น มันก็สามารถที่จะบันทึกโปรแกรมทางโทรทัศน์ได้ เมื่อใช้ โทรทัศน์จูนเนอร์ หรือมอดิไฟโทรทัศน์ ที่แยกต่างหากมาต่อเข้าด้วยกัน

หลังจากนั้นก็ปรากฏเครื่องเล่นวีดีโอแบบ ไอเฟนวีล แอสซิแคนสแคน จากพานาโซนิค เจ.วี.ซี., ฮาโก, ซันโย, และ ซิบาเคน (ซึ่งต่อมาเข้าร่วมกับฮิตาชิ) หยอยคามออกมา ราคาเครื่องในตอนแรกจะแพงมากนับหลายพันเหรียญ ต่อมาก็ถูกลงเรื่อย ๆ ใ้มีเครื่อง ระบบวีลทูวีล ออกมาวางตลาดเหมือนกัน

เทคนิคการบันทึกเทปแบบ แอสซิแคนสแคน นับว่าได้สร้างความก้าวหน้าให้กับวีดีโอ เป็นอย่างมาก เพราะสามารถทำให้บันทึกโปรแกรมต่าง ๆ ได้นานกว่า มีคุณภาพดีกว่า และไม่เปลืองเทป แต่มีข้อเสียอยู่ตรงการใส่เทป แม้ทางบริษัทผู้ผลิต จะแก้ไขข้อบกพร่อง การร้อยใส่เทปที่ฝักานในช่องเครื่อง การที่จะใส่เทปทวนไปมาหลายคลบ มันก็พอที่จะ ทำให้เกิดความรำคาญ จุงงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสำหรับมือสมัครเล่น ที่มีใส่เทป บิดอยู่บ่อย ๆ และทำให้การบันทึกเทปผิดพลาดอยู่เรื่อย ๆ

จากความสำเร็จของ Compact Audio Cassette ซึ่งออกแบบโดย ฟิลิปส์ ได้เป็นแนวทางการนำไปสู่การนำวีดีโอเทป ไปบรรจุอยู่ในคลิบแบบคาสเสท, คาร์ทริจ, หรือ แมกกาซีน เพื่อจะใ้ไม่เกิดความยุ่งยากในการร้อยใส่เทป ใ้มีการผลิตวีดีโอเทป ออกมาแข่งกันหลายรูปแบบ แต่ใ้กันไม่ใ้ทั้งสิ้น มีเพียงของฟิลิปส์ เท่านั้น ที่ผลิต วีดีโอเทปขนาดครึ่งนิ้ว ที่เรียกว่า "วีซีอาร์" ในรูปแบบของคลิบคาสเสท อันเป็นต้นแบบ ที่เราใ้กันอยู่จนทุกวันนี้ แล้วได้รับความนิยอย่างกว้างขวางทั้งในยุโรปและอเมริกาเหนือ ผู้ที่เริ่มใ้ก่อนก็คือ สถาบันต่าง ๆ นั้นเอง

ปี ๑๙๗๒ เป็นปีที่ โซนี่ ไล่เป็นเทปขนาด ๓/๔ นิ้ว ในคลัสสิกสเตท ขนาด ๕.๑/๒ x ๔.๑/๒ นิ้ว ออกสู่ตลาด ปรากฏผลว่า มันก็ยังยืนยงอยู่จนทุกวันนี้ ลักษณะทางเดินของเทปขณะที่บรรจุอยู่ในเครื่อง จะเป็นรูปตัว "ยู" ผ่านคัมทิวเทป จึงเรียกว่าเป็นระบบ U - Matic ซึ่งให้ผลดีเยี่ยม ทั้งในด้านการทำงานของเครื่อง และคุณภาพของภาพ แม้จะมีราคายอดนิยม แต่ก็คุ้มค่าเหมือนท่ามาขายเฉพาะลูกค้าที่มีเงินเท่านั้น เนื่องจากทั้งตัวเครื่องกับแผงคัมทิวเทป มีราคาค่อนข้างแพงนั่นเอง (ไพบูลย์ วงศรี. ๒๕๒๔ : ๑๒ - ๑๓)

วิดีโอเทป ระบบ VHS (Video Home System) ได้มีกำเนิดมาจากการนำเอาเทคนิคของระบบ U - Matic และระบบอื่น ๆ มาปรับปรุงแต่งเสริมเข้ากับเทคนิคที่ตนคิดขึ้นเอง VHS นี้เกิดขึ้นจากการคิดค้นของวิศวกรของ JVC (Japan Victor Company) ที่ชื่อ Yuma Shirishi ต่อมาได้รับสมญาว่าเป็น "บิดาของ VHS " ครั้งแรกได้นำออกขายในญี่ปุ่น ราวปลายปี ๑๙๗๗ มันก็ประสบความสำเร็จ ทำให้ Sony กับ JVC ต่างพากันหาผู้สนับสนุนเพื่อครอบครองความเป็นเจ้าแห่งวงการวิดีโอ (ไพบูลย์ วงศรี. ๒๕๒๔ : ๑๔)

เอกสารเกี่ยวกับคุณค่าของเทปโทรทัศน์

เทปโทรทัศน์ หรือเทปบันทึกภาพ (video tape) เป็นวัสดุที่ใช้ควบคู่กับโทรทัศน์ นับเป็นสิ่งจำเป็นและมีความนิยมมาก เพราะมีการปรับปรุงและวิวัฒนาการทั้งด้านราคาและรูปแบบให้เหมาะสมกับการนำมาใช้ ทั้งในวงการบันเทิงและการศึกษา เป็นอุปกรณ์ที่สะดวกสบายในการนำรายการที่บันทึกไว้มาเสนอได้ตลอดเวลา คุณภาพของภาพก็ไม่แตกต่างจากรายการสด สามารถลบและอัดใหม่ได้ตามต้องการ (เกศินี โชติกเสถียร. ๒๕๒๓ : ๑๐๔)

การได้ยินเสียงและได้เห็นภาพพร้อมกันไป ย่อมมีอิทธิพลประทับใจผู้ชมมากกว่าได้ยินเสียงเพียงอย่างเดียว (ชม ภูมิภาค. ๒๕๑๖ : ๑๔๗) โทรทัศน์นั้น อยู่ในฐานะที่คุ้มค่า เพราะสามารถที่จะให้เห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงรวมกันไป จึงสามารถที่จะให้ความรู้ในทุก ๆ รูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหาขบวนการที่ซับซ้อนได้

พินิต วัฒนไธ (๒๕๒๐ : ๑๑) ได้กล่าวถึงคุณค่าของโทรทัศน์ ที่มีต่อการศึกษา
ไว้ดังนี้

๑. เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงคนหมู่มากได้พร้อม ๆ กันโดยสะดวกและประหยัด
๒. เป็นการผสมผสานส่วนที่ดีที่สุดของวิทยุและโทรทัศน์ เข้าด้วยกัน
๓. เป็นเครื่องมือที่สามารถเอาชนะอุปสรรคการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความลึกลับที่สำคัญ สร้างทัศนคติ ให้ข่าวสารสำคัญ โดยไม่จำเป็นว่าผู้รับจะมีความสามารถทางภาษาสูง หรือคงอยู่ ณ สถานที่หรือเหตุการณ์นั้นด้วย
๔. เป็นการขยายความสัมพันธ์ส่วนตัวของครูที่เก่ง ๆ หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ให้ถึงผู้รับมาก ๆ
๕. โทรทัศน์จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาทางสังคมที่สำคัญ
๖. มีความปัจจุบันทันด่วน ทำให้ผู้รับสนใจมาก และยอมก่อให้เกิดการเรียนรู้สูง
๗. โทรทัศน์ สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ของจริง, รูปภาพ, ภาพยนตร์, และอื่น ๆ เข้ามาใช้ร่วมกันด้วยความสะดวก การใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างร่วมกันเช่นนี้ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจดี
๘. การวิจัยพบว่า โทรทัศน์ ไร้สอนหลักการ ความคิดรวบยอด และกฎเกณฑ์โดยลึกลับที่สุด

เกสินี โชติกเสถียร (๒๕๒๓ : ๑๔๑) กล่าวว่า การนำเทปโทรทัศน์มาใช้
ยอมก่อให้เกิดประโยชน์ในวงการศึกษาดังนี้

๑. สามารถที่จะนำการสอนของครู ซึ่งอาจเป็นการสอนหรือการสาธิต กลับมาฉายซ้ำให้นักเรียนดูได้หลายครั้ง
๒. สามารถบันทึกการการสอน เพื่อนำกลับมาใช้กับชั้นเรียนหลายชั้น โดยไม่ต้องเตรียมการสอนใหม่ ทำให้ทุนแรงผู้สอน

๓. การบันทึกการสอนไว้ในเทปบันทึกภาพ สามารถที่จะเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนรายการระหว่างสถาบันการศึกษาได้ ทั้งในและนอกประเทศ

๔. การบันทึกภาพการสอนของครูในชั้นเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน แล้วนำมาเปิดทบทวนเพื่อวิเคราะห์และประเมินผล จะได้รับปรุงหรือเปรียบเทียบ อันจะนำมาซึ่งการสอนที่ดีขึ้น

การคอน โต้กล่าวถึงคุณค่าของเทปโทรทัศน์ไว้ว่า นิยมใช้กันแพร่หลายมาก เพราะสามารถใช้บันทึกการแสดงก่อนนำไปออกรายการจริง ๆ โดยปรับปรุงแก้ไขการแสดงที่ไม่ดีเสียก่อน คือ ลบหรือบันทึกใหม่ได้เสมอ การทำเช่นนี้ทำให้การส่งออกไปดี ไม่มีที่ติได้ หรืออาจใช้บันทึกรายการออกอากาศ เพื่อเก็บไว้ออกอากาศใหม่ได้ หรือนำไปถ่ายนอกสถานที่เอามาเพื่อนำออกรายการที่สถานี เทปโทรทัศน์ยังสามารถบันทึกได้ทั้งภาพและเสียงพร้อมกัน (บุญชู ใจช่อกุล. ๒๕๒๖ : ๘)

ชม ภูมิภาค (๒๕๑๖ : ๕๑๘) กล่าวว่า โทรทัศน์สามารถเสนอภาพไถ้นอกจากเสียงแล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นภาพที่เคลื่อนไหว จึงมีคุณค่าต่อผู้ชมอย่างยิ่ง เนื่องจากภาพทางโทรทัศน์มีคุณสมบัติดังนี้คือ

๑. ทำให้เห็นเหมือนจริงและจับใจได้ ทำให้เกิดความเชื่อและเลื่อมใส และชักจูงให้คล้อยตามได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ

๒. ทำให้ผู้ดูเกิดความทรงจำคิดคำนาน

๓. ภาพที่แสดง ชักนำให้เด็กและแม้แต่ผู้ใหญ่เอง เชื่อว่าเป็นจริง ทั้ง ๆ ที่ได้เสนอโดยผิดเพี้ยนความจริงไปบ้างเล็กน้อยก็ตาม

๔. ภาพจะช่วยปลุกอารมณ์ฝันของเด็กได้ง่าย และสร้างรอยประทับใจแก่เด็กได้ดีกว่าผู้ใหญ่

เอกสารเกี่ยวกับการผลิตรายการโทรทัศน์

กระบวนการผลิตบทเรียนความหลักระดับชั้น นั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ระหว่าง ฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิค กับฝ่ายหลักสูตรหรือฝ่ายวิชาการในชั้นต้น คือการวางแผนที่ฝ่าย หลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนดคือ

๑. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของบทเรียนให้ชัดเจนว่า เมื่อนักเรียน เรียนจบ ตอนแล้วนักเรียนจะทำอะไร หรือทำอะไรได้ตามเป้าหมาย
๒. กำหนดเนื้อหาวิชาของบทเรียนว่า ครอบคลุมสิ่งใด และจะสนองจุดมุ่งหมาย ของบทเรียนเพียงใด และจะเรียบเรียงเนื้อหาในลักษณะอย่างไร จึงจะพร้อมที่จะถ่ายทอด ออกมาเป็นภาพและเสียง หรือรายการบนจอโทรทัศน์ได้
๓. วิเคราะห์นักเรียนในกลุ่มผู้รับบทเรียนทางโทรทัศน์ เช่น วัย ความสามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการทำ บทเรียนให้เหมาะสม
๔. การเลือกครู จะต้องเลือกอย่างพิถีพิถัน โดยปกติจะเลือกครูที่สอนเก่ง แต่ก็ต้อง ระวังในเรื่องนี้ ครูที่ตามปกติสอนเก่ง แต่เมื่อออกหน้ากล้องอาจจะทำอะไรไม่ได้ หรือไม่ก็ เหมือนอยู่หน้าชั้นเรียนตามปกติ ครูจะต้องร่วมมือและยอมรับการที่จะต้องเป็นทำอะไรบาง อย่างเพื่อให้เข้ากับเทคนิคการเสนอเรื่องราวความวิธีการของโทรทัศน์ ครูจะต้องมี คุณสมบัติเป็นที่ยอมรับของคนเรียน ว่าเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่เขาจะสอนด้วย การคัดเลือก และกำหนดครูที่จะสอนบทเรียนทางโทรทัศน์ จึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น

อนึ่ง การวางแผนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ เมื่อได้กำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา ศึกษาผู้เรียน และคัดเลือกครูแล้ว จะต้องดำเนินการด้านวิธีสอนคือ

๑. วางวิธีสอนและลำดับขั้นตอน
๒. ผลิตและจัดอุปกรณ์การสอนสำหรับบทเรียน
๓. จัดเอกสารและตำราประกอบบทเรียน รวมทั้งคู่มือครูและนักเรียน

ตลอดเวลาการเตรียมการทั้งหมดนี้ ฝ่ายผลิตรายการจะต้องมาคอยถาม และให้ คำแนะนำชี้แจง โดยเฉพาะในเรื่องวิธีการเสนอบทเรียน และวางชั้นตอนในลักษณะของ ความต่อเนื่องของบทเรียน ทั้งภาพและเสียงเป็นชั้นตอนไป ทั้งนี้เพื่อให้สะดวกและบังเกิด ความแน่นอนในการเขียนบทโทรทัศน์ เมื่อเขียนบทโทรทัศน์แล้ว อาจมีการสอบทานร่วมกัน ทั้งความสะดวกในการผลิตและความถูกต้องทางวิชาการ เมื่อตกลงกันไต่แล้วก็ลงมือถ่ายทำ ไต่ เพื่อให้รายการออกมาดี ควรจะไต่ซ้อมสอนเสียก่อนจนไต่ที่แล้วก็ เป็นเรื่องของฝ่าย ผลิตรายการที่จะดำเนินการถ่ายทำ และบันทึกแล้วควรจะเป็นที่ฝ่ายผลิตและฝ่าย วิชาการ หากพบว่ามีส่วนบกพร่องในส่วนใด ก็สมควรแก้ไข เช่น ด้านภาพ กล้อง แสง สี เสียง ก็จะได้ปรับปรุงใหม่ ทางฝ่ายวิชาการอาจจะตั้งจุดมุ่งหมายไว้ไม่ดี เนื้อหาจัดไม่เหมาะ หรืออุปกรณ์การสอนไม่ดีก็จะได้แก้ไขถ่ายทำและบันทึกใหม่ เมื่อทำบทเรียนใหม่หลังจากแก้ไข แล้ว ถ้าจะให้รู้แน่ชัดก็จริง ควรนำออกไปทดสอบประสิทธิภาพในสถานการณ์การเรียนรู้อันจริง ๆ เป็นการทดสอบภาคสนามและประเมินผลดูว่าไต่ผลเพียงใด ทั้งทางวิชาการ และเทคนิค บทเรียนนั้นควรจะได้เก็บไว้เป็นต้นฉบับสำหรับอ้างอิง และสำหรับถ่ายทอด รายการเมื่อต้องการต่อไป บทเรียนนี้นาน ๆ ไปอาจล้าสมัย เช่น เกี่ยวกับหนังสือหรือตำรา ควรแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ (พินิต วัณไช, ๒๕๒๐ : ๘ - ๑๐)

การวางแผนการผลิตเทปโทรทัศน์

รัชชชัย สันคคิประภา (๒๕๒๔ : ๑๓ - ๒๔) ได้กล่าวถึงการวางแผนการผลิต เทปโทรทัศน์ไว้ดังนี้

เทปโทรทัศน์เป็นสื่อที่กำลังมีบทบาทในการนำมาใช้ประกอบการสอนในชั้นเรียน ในการฝึกอบรมในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ในการผลิตเทปโทรทัศน์ ผู้ผลิตควรจะมีการเตรียมการ มีการวางแผนในการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้ได้เทปโทรทัศน์ที่เป็น สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากว่าในการผลิตเทปโทรทัศน์จะต้องอาศัย เทคโนโลยีในการผลิต ประกอบกับเทปโทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่มีราคาแพง ฉะนั้นการผลิตหาก ไม่สมบูรณ์นั้น จะทำให้เป็นการสูญเปล่าทั้งเวลา ความคิด ตลอดจนเงินทอง มีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ค้ำยันที่สนับสนุนและ เกื้อหนุนการผลิตเทปโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพสมควร

วัตถุประสงค์ที่มุ่งหวังไว้ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตควรคำนึงถึงมีดังต่อไปนี้

๑. เนื้อหา (content)
๒. เวลา (time)
๓. ค่าใช้จ่าย (cost)
๔. ผู้ร่วมงาน (staff)

ปัจจัย ๔ ประการนี้ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องถึงกัน หากมีปัญหาเกิดขึ้นที่ปัจจัยตัวใดตัวหนึ่ง ก็จะส่งผลกระทบต่อปัจจัยอีกตัวหนึ่ง ในปัจจัยแต่ละตัวนี้ยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ (elements) ที่เราควรคำนึงถึง ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑. เนื้อหา (content) ผู้ผลิตควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหา ดังต่อไปนี้

๑.๑ เรื่องที่จะผลิตเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีเนื้อหาอะไรบ้าง

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการใช้เทคโนโลยีทัศนนั้น ใช้เพื่อประกอบการสอนในวิชา หรือให้ความรู้ หรือให้ข่าวสาร หรือชักจูงใจนิสิตนักศึกษาหรือประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบแนวทางในการกำหนดเนื้อหาของรายการ

๑.๓ ใช้กับใคร คือใครเป็นบุคคลเป้าหมาย (target audience)

๑.๔ เราสามารถที่จะหาข้อมูลหรือรายละเอียดของเนื้อหาจากแหล่ง (source) ใดบ้าง เช่น หนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ หรือจากบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเนื้อหาดังกล่าว หรือจากภาพยนตร์ สไลด์ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น และเอกสาร วัสดุต่าง ๆ เหล่านี้ จะยืมได้จากที่ใด หรือจะหาซื้อได้จากที่ใด

๑.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้เทคโนโลยีทัศนเรื่องดังกล่าว

เมื่อเราสามารถกำหนดสิ่งต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ก็ทำให้เราสามารถกำหนดหัวข้อเรื่องและเนื้อหาของเทคโนโลยีทัศน

๒. เวลา (time) ตั้งแต่เริ่มต้นของกระบวนการ คือการวางแผนการผลิต ตลอดจนการนำเทคโนโลยีทัศนดังกล่าวไปฉายให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมายของเรา ฉะนั้นสิ่งที่ผู้ผลิตเทคโนโลยีทัศนควรคำนึงเกี่ยวกับเวลามีดังนี้

๒.๑ เราจะใช้เทปโทรทัศน์นี้เมื่อใด

๒.๒ รายการเทปโทรทัศน์ดังกล่าวจะมีความยาวเท่าใด

๒.๓ จะเริ่มต้นผลิตเมื่อใด แต่ละขั้นตอนในการผลิตรายการต้องใช้เวลาเท่าใด และจะเสร็จสมบูรณ์เมื่อใด

๓. ค่าใช้จ่าย (cost) ค่าใช้จ่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การผลิตเทปโทรทัศน์มีคุณภาพ หากมีงบประมาณมาก ผู้ผลิตก็สามารถจะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ มาร่วมกันผลิตได้อย่างสมบูรณ์ หากมีงบประมาณจำกัด ผู้ผลิตก็อาจจะต้องตัดทอนบางสิ่งบางอย่างให้เหลือเฉพาะเท่าที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น ทำให้คุณภาพของเทปโทรทัศน์ที่ได้ก็อาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ในการผลิตเทปโทรทัศน์รายการหนึ่ง ๆ นี้ จะต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดการ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ค่าเทปโทรทัศน์

๓.๒ ค่าเทปเสียง

๓.๓ ค่าวัสดุและอุปกรณ์ประกอบรายการ

๓.๔ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางศิลปกรรม เช่น กระจก, สี, พู่กัน, อักษรดอก

เป็นต้น

๓.๕ ค่าพาหนะและค่าเชื้อเพลิง

๓.๖ ค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับบริการผู้ร่วมงานขณะทำงาน

๓.๗ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าที่พัก

๓.๘ ค่าเช่าอุปกรณ์ หรือเครื่องมือบางอย่าง

๓.๙ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เช่น ฆะถ่ายทำ หลอดไฟจาก ก็จำเป็นต้องซื้อ

มาทดแทน

๔. ผู้ร่วมงาน (staff) การผลิตเทปโทรทัศน์นั้นมิใช่งานที่ทำได้ด้วยคนเพียงคนเดียว การผลิตเทปโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เชี่ยวชาญ (specialists) ด้านต่าง ๆ มาร่วมทำงาน ฉะนั้นเพื่อให้เทปโทรทัศน์ชุดดังกล่าวมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การผลิตเทปโทรทัศน์จึงเป็นงานที่ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่ม (team work) ดังนั้นในการคัดเลือกตัวผู้ร่วมงาน จะต้องคำนึงว่า

ผู้ที่มาร่วมงานนั้นเป็นผู้ที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้

ในการผลิตเทปโทรทัศน์นั้นจะต้องประกอบด้วยบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ตามความถนัดและความชำนาญของแต่ละบุคคล เช่น ผู้กำกับการแสดง (director) ผู้กำกับเวที (floor director) ผู้กำหนดเนื้อหา (content planner) ผู้เขียนบท (script writer) ช่างภาพ (cameraman) ช่างศิลป์ (artist) ผู้ควบคุมภาพ (switcher) ผู้ประกอบเสียง (mixer) ผู้บรรยาย (narrator or commentator) เป็นต้น

สำหรับเจ้าหน้าที่ในหน้าที่ต่าง ๆ หากไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ นั้นมีความสามารถในการทำหน้าที่อื่น ๆ ได้ ก็อาจจะทำหน้าที่หลายหน้าที่ก็ได้

ขั้นตอนในการผลิตรายการ เทปโทรทัศน์

การผลิตรายการ เทปโทรทัศน์ขึ้นเรื่องหนึ่งนั้น มีขั้นตอนการผลิตหลายขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งหากผู้ผลิตปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ก็จะทำให้การผลิตรายการ เทปโทรทัศน์ดังกล่าวดำเนินไปอย่างราบรื่น และสำเร็จตามความมุ่งหมาย ขั้นตอนการผลิตรายการ เทปโทรทัศน์มี ๑๓ ขั้นตอนด้วยกัน ได้แก่

๑. วางแผน (planning)
๒. รวบรวมเอกสารและรายงานการวิจัย (collection of materials and reasearch)
๓. คัดเลือกเอกสารต่าง ๆ (selection of materials)
๔. เขียนบทรายการ เทปโทรทัศน์ (scenario writing)
๕. การเตรียมการเพื่อบันทึกรายการ เทปโทรทัศน์ (preparation for video recording)
๖. การเตรียมการเกี่ยวกับศิลปกรรม (artwork)
๗. การเตรียมอุปกรณ์ และวัสดุสำหรับการสาธิต (equipment and material for demonstration)

๘. การบันทึกภาพ (video recording)
๙. การตัดต่อ (editing)
๑๐. การบันทึกเสียง (sound recording)
๑๑. การฉายทดลอง (preview)
๑๒. การนำไปใช้ (utilization of program)
๑๓. การประเมินผล (evaluation)

๑. การวางแผน (planning) ในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการจะคั่งคั่งค่างถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการผลิตรายการ เช่น เนื้อหา เวลา ค่าใช้จ่าย และผู้ร่วมงาน นอกจากนั้นผู้ผลิตรายการยังจะคั่งค่างถึง

- ก. วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการผลิต โดยพยายามที่จะกำหนดให้แจ่มชัด
- ข. กำหนดหัวข้อเรื่องให้กระชับและรัดกุม ฟังดูแล้วน่าสนใจ
- ค. กำหนดบุคคลเป้าหมายว่าเป็นใครบ้าง
- ง. มีการประชุมร่วมกันของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรายการ เทปโทรทัศน์ครั้งนี้ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องทราบหน้าที่ของตนอย่างแจ่มชัด

จ. มีการกำหนดตารางการดำเนินงานว่า ในแต่ละขั้นตอนจะใช้เวลาเท่าใด เช่น ใช้เวลาในการผลิตรายการนี้กี่วัน เริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด รายการนี้จะโชว์นำเสนอเมื่อใด

๒. รวบรวมเอกสารและงานวิจัย (collection of materials and research) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรวบรวมตำรา เอกสาร รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยยืมจากห้องสมุด หรือแหล่งอื่น เอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวจะต้องมีจำนวนมากเพียงพอที่จะนำมารวบรวมเป็นเนื้อหาที่จะผลิตเป็นเทปโทรทัศน์ นอกจากตำรา เอกสาร และรายงานการวิจัยต่าง ๆ แล้ว อาจเป็นภาพยนตร์ สไลด์ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อนำมาประกอบในการผลิตเทปโทรทัศน์ชุดดังกล่าวได้

๓. คัดเลือกเอกสารต่าง ๆ (selection of materials) คำว่า เอกสาร รายงานการวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนภาพยนตร์และสไลด์ที่รวบรวมได้มาจากชั้นที่แล้วนั้น ในขั้นนี้จะเป็นชั้นนำเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวมาคัดเลือกเอาเฉพาะที่เกี่ยวข้องและจำเป็นจะต้องใช้ในการเขียนบท ส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องก็แยกไว้ต่างหาก แต่อย่างไรก็ไม่ควรทิ้งไป หรือส่งคืน ควรจะเก็บไว้ก่อน หากมีความจำเป็นต้องใช้ก็หยิบใช้ได้ทันที

๔. เขียนบทรายการเทปโทรทัศน์ (scenario writing) บท (scenario หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า script) นั้นหมายถึงเอกสารที่ถูกเขียนขึ้น เพื่อใช้ในการถ่ายทำ เทปโทรทัศน์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยถ้อยคำ ลักษณะและบทบาทของภาพและเสียง โดยทั้งสามส่วนนี้จะแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนภาพยนตร์ หรือสไลด์ ที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้วนั้น ผู้เขียนบทจะนำสิ่งเหล่านี้มากำหนดเป็นภาพและเสียง เป็นเรื่องเป็นราวตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

๕. การเตรียมเพื่อการบันทึกรายการเทปโทรทัศน์ (preparation for video recording) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เราต้องเตรียมเพื่อการบันทึกภาพตามตารางเวลา (schedule) ที่กำหนดไว้ วัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้มีอะไรบ้าง ใครเป็นผู้รับผิดชอบบ้าง การถ่ายทำนั้นจะถ่ายทำที่ไหน ในห้องสตูดิโอ หรือถ่ายทำนอกสถานที่ (outside studio) หากจะมีการถ่ายทำนอกสถานที่ก็ควรจะมีผู้ไปดูสถานที่ที่จะถ่ายทำ และทำการนัดแนะกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแสดงประกอบฉาก หรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ให้การบันทึกเป็นไปอย่างสำเร็จลุล่วง

วัสดุและอุปกรณ์ที่จะต้องใช้ในการผลิตรายการเทปโทรทัศน์ ซึ่งจะเตรียม ได้แก่ กล้องวิดีโอ (video camera) , เครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ (video tape recorder หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า VTR) , เทปโทรทัศน์ (video tape) , เครื่องบันทึกเสียง (tape recorder) , เทปเสียง (audio tape) , อุปกรณ์ไฟ (lighting equipment) , โทรทัศน์ตรวจสอบภาพ (T.V. monitor) , ไมโครโฟน (microphone หรือ mike) , ขาตั้งกล้อง (tripod) , สายและที่ต่อต่าง ๆ (cables and connectors)

๖. การเตรียมการเกี่ยวกับศิลปกรรม (artwork) ในการผลิตรายการ เทปโทรทัศน์นั้น จำเป็นจะต้องมีงานเกี่ยวกับศิลปกรรม เช่น ชื่อเรื่อง (title) ชื่อผู้ร่วมผลิตรายการ ภาพวาด วัสดุกราฟิกส์ (แผนภูมิ, แผนภาพ, แผนสถิติ, และ แผนภาพหรือแผนผัง) ทัศนคติ (scenery) หรือสิ่งประกอบฉาก

สำหรับวัสดุกราฟิกส์ประเภทต่าง ๆ นั้น ก็ควรจัดทำลงบนกระดาษที่มีขนาด ๓ คืบ ๘ และควรจะมีขนาดประมาณ ๕ นิ้ว คูณ ๑๒ นิ้ว ซึ่งเป็นขนาดที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่จนเกินไปนัก การถ่ายทำนั้นอาจถ่ายภาพวัสดุกราฟิกส์นั้นโดยตรง หรือถ่ายภาพวัสดุกราฟิกส์ โดยซ้อนทับภาพอีกภาพหนึ่ง (superimposition) เช่น ภาพตัวอักษร ซ้อนไปบนภาพ เนื้อเรื่องโดยใช้ Telop หรือเครื่อง Special Effect Generator เป็นต้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตงานศิลปกรรม ก็ต้องจัดทำศิลปกรรมตามที่กำหนดไว้ในบทโทรทัศน์ ภายใต้การกำกับของผู้กำกับการแสดง

๗. การเตรียมอุปกรณ์และวัสดุสำหรับใช้ในการสาธิต (equipment and material for demonstration) ในกรณีที่มีการสาธิต หรือมีการใช้วัสดุอุปกรณ์แสดง ในเนื้อหานั้น ผู้ผลิตควรจะต้องคำนึงว่า มีวัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างที่ต้องใช้ประกอบการสาธิต จะหาวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นได้จากที่ไหนบ้าง ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นให้เรียบร้อย ก่อนที่จะทำการถ่ายทำ

๘. การบันทึกภาพ (video recording) เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างได้เตรียม เรียบร้อยแล้ว ก็ถึงเวลาที่ควรบันทึกภาพต่าง ๆ ตามเนื้อหาในบทโทรทัศน์ แต่อย่างไร ก่อนที่จะถึงเวลาที่บันทึกภาพ ผู้กำกับการแสดงต้องตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ว่าเรียบร้อย พร้อมที่จะถ่ายทำหรือไม่

๙. การตัดต่อ (editing) หลังจากบันทึกภาพได้ครบตามต้องการแล้ว ก็ต้องนำภาพต่าง ๆ มาตัดต่อให้เป็นเรื่องเป็นราวตามบทที่กำหนด ทั้งนี้โดยใช้เครื่อง ตัดต่อภาพ (editing machine)

๑๐. การบันทึกเสียง (sound recording) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เสียงต่าง ๆ จะถูกบันทึกเข้าไปในเทปโทรทัศน์ตามบทนั้น เช่น คำบรรยาย (narration) และการสนทนา (dialogue) , เพลง (music) , เสียงประกอบ (sound effects)

๑๑. ฉายทดลอง (preview) เมื่อเทปโทรทัศน์ดังกล่าวได้ถูกตัดต่อ และบันทึกเสียงต่าง ๆ ตามบทที่ได้กำหนดไว้แล้ว เราก็นำเอาเทปโทรทัศน์ดังกล่าวออกฉายให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่าง ๆ ทัศนะพร้อมกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและวิจารณ์อีกครั้งหนึ่งว่ามีอะไรขาดตกบกพร่องบ้าง หากเรียบร้อยแล้วก็นำ Master Tape ดังกล่าวไปถือปี่ลงเทปที่ต้องการแล้วจึงนำไปฉายให้กับกลุ่มบุคคลเป้าหมายต่อไป แต่อย่างไรก็ตามหากต้องการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเทปโทรทัศน์ดังกล่าว เราก็คควรจะนำไปฉายทดลองให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยสุ่มตัวอย่างกลุ่มบุคคลเป้าหมาย เมื่อฉายให้กับกลุ่มตัวอย่างแล้วก็แก้ไขให้เรียบร้อย จากนั้นจึงนำไปบันทึกลงเทปแล้วนำไปฉายต่อไป

๑๒. การนำไปใช้ (utilization of program) เมื่อเทปโทรทัศน์ดังกล่าวได้ฉายทดลองให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างของบุคคลเป้าหมายชม และแก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เราก็นำเอาเทปโทรทัศน์ดังกล่าวไปฉายกับบุคคลเป้าหมาย ซึ่งอาจเป็นการฉายในห้องเรียน หรือห้องอบรม หรือฉายบนรถเคลื่อนที่ (mobile unit)

๑๓. การประเมินผล (evaluation) เมื่อฉายเทปโทรทัศน์ดังกล่าวแล้วก็ควรจะมีการประเมินผล จะทำให้เราได้ทราบว่าบุคคลเป้าหมายมีความเข้าใจในเนื้อหาหรือไม่ อย่างไรก็ตามบุคคลเป้าหมายมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการถ่ายทำ การแสดง การสาธิต (ถ้ามี) การดำเนินเนื้อหา การตัดต่อ ศิลปกรรม คนตรีและเสียงประกอบ ซึ่งผลจากการประเมินนี้ ผู้ผลิตก็สามารถนำไปใช้ปรับปรุงรายการเทปโทรทัศน์ และอาจจะใช้เป็นแนวทางในการผลิตเทปโทรทัศน์เรื่องอื่น ๆ ต่อไป

การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา และการจูงใจ ในต่างประเทศ

การวิจัยเปรียบเทียบผลดีระหว่างการใช้โทรทัศน์ กับการสอนของครูแบบเกิมนั้น เป็นแบบที่ทำได้มากที่สุด ผลส่วนใหญ่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างสำคัญระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ กับของนักเรียนที่เรียนจากการสอนของครูธรรมดา อย่างไรก็ตามก็ มีอยู่ไม่ก็การวิจัยที่ผลของโทรทัศน์ดีกว่า และบางการวิจัยปรากฏว่าผลของการสอนแบบเกิมนิดก็ดีกว่า (เปรื่อง กุมุท. ๒๕๑๕ : ๑๓ อ้างอิงมาจาก ฮัลเลน. ๑๙๕๕ - ๑๙๖๐)

พาสวาร์ค (Pasewark. 1957 : 579) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนพิมพ์สัมผัสโดยใช้โทรทัศน์กับครูสอนตามปกติ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกสอนโดยใช้โทรทัศน์ กลุ่มที่สองสอนโดยครู ใช้เวลา ๔๘ - ๕๐ นาที โดยเปรียบเทียบในเรื่องความเร็วในการพิมพ์ ความถูกต้องแม่นยำ และแบบฉบับของการพิมพ์ เมื่อจบหลักสูตร นักเรียนทุกคนผ่านการสอบ ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ เรียนได้เร็วกว่ากลุ่มที่เรียนโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการพิมพ์ ๕ ครั้ง ระหว่างภาคเรียน พบว่านักเรียนที่เรียนจากโทรทัศน์ พิมพ์ได้เร็วและมีความผิดพลาดน้อยกว่ากลุ่มที่เรียนโดยครู

เคลลีย์ (Kelley. 1960 : 314 - 315) ได้ศึกษาการใช้โทรทัศน์การศึกษาในสหรัฐอเมริกา ในปี ๑๙๕๕ - ๑๙๖๐ เพื่อต้องการทราบว่า การสอนทางโทรทัศน์จะได้ผลดีแก่นักเรียนหรือไม่ และจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนได้มากขึ้นเพียงใด เขาได้ทดลองกับนักเรียน ๙ ชั้น ประมาณ ๕๐ - ๑๓๕ คนให้นักเรียน เรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกัน วิทยาศาสตร์เบื้องต้น การอ่าน เลขคณิต และภาษาต่างประเทศ จากโทรทัศน์ แล้วทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานของ สคอกคาร์ค ผลที่ได้ปรากฏว่าเมื่อทำการทดสอบครั้งที่สอง มีเพียงสองชั้นที่ไคคะแนนต่ำกว่าครั้งแรก

มหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University. 1976 : 146 - 150)
 ได้ทำการวิจัยเพื่อพิจารณาคุณเจตคติของนิสิตที่มีต่อการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิด
 ในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาการปกครอง โดยสอนกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
 นิสิตชั้นต่าง ๆ จำนวน ๒๐ - ๕๑ คน ผลการวิจัย โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่ง
 สอนวิชาแบบที่เรียหั่วไป พบว่าผู้เรียนวิชานี้รู้สึกว่พวกเขาเรียนรู้ไ้ไ้มาก วิชาที่น่าสนใจ
 โทรทัศน์ช่วยให้เห็นได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น คือมีความมากในการสาธิต ช่วยให้เรียนด้วยความ
 ตั้งใจยิ่งขึ้น

เอลรอด (Elrod. 1972 : 5823-A) ได้ทดลองใช้เทปโทรทัศน์เป็น
 เครื่องมือในการสอนทักษะ กฎเกณฑ์ในการขับร้อง ที่มหาวิทยาลัยจอร์เจีย กลุ่มทดลอง
 ใช้นักเรียนฝึกหัดครูสำหรับการประถมศึกษา ที่เรียนดนตรี เกี่ยวกับทักษะและหลักการ
 ทางดนตรี กลุ่มทดลอง ๑๐๔ คน ได้บันทึกเทปโทรทัศน์การร้องเพลงอเมริกาไว้ก่อน
 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยครูคนเดียวกัน เป็นเวลา ๓๐ สัปดาห์ ในวันอังคาร
 และวันพฤหัสบดี แต่ต่างวิธีกัน โดยกลุ่มทดลอง สอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ ตอนสุดท้าย
 ของการทดลอง บันทึกเทปโทรทัศน์นักเรียนอีกครั้งหนึ่ง แล้ววัดผลโดยใช้เกณฑ์ ๓ ข้อ
 จากผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสรุป
 ได้ว่า การใช้เทปโทรทัศน์สามารถสอนคนตรีได้ทุกเรื่อง สำหรับการวิเคราะห์และ
 การสังเกต และสำหรับฝึกหัดครูสอนคนตรี

สเปนซ์ และผู้ร่วมงาน ได้ทำการทดลองโดยเปรียบเทียบอัตราความเร็วของ
 การขยิบตา ต่อพวกผู้ทำการทดลองสองพวก คือพวกที่มีความกระวนกระวายใจสูง
 กับพวกที่มีปริมาณความกระวนกระวายใจต่ำ ผลจากการทดลองปรากฏว่ การเรียนรู้
 จากการวางเงื่อนไขของพวกที่มีปริมาณความกระวนกระวายใจมากนั้น คือว่าพวกที่มี
 ความกระวนกระวายใจต่ำ สเปนซ์ สรุปผลว่ ความกลัวนั้นเป็นการรูงใจอย่างหนึ่ง
 ทำหน้าที่เหมือน ๆ กับการรูงใจอย่างอื่น ๆ กล่าวคือ ส่งเสริมเกื้อหนุนการเรียนรู้
 (เกโซ สวานานท์. ๒๕๑๔ : ๒๔๒)

ริงเนสส์ ได้ศึกษาค้นคว้าถึงอิทธิพลของการจูงใจที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ๒ กลุ่ม ที่มีระดับเกณฑ์ภาคเชาวน์ใกล้เคียงกัน (I.Q. ตั้งแต่ ๑๒๐ ขึ้นไป) และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนคล้ายคลึงกัน เด็กกลุ่มแรกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ ๓.๐ ขึ้นไป เด็กกลุ่มที่สองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกิน ๒.๐ (ตามระบบ ๔ หน่วยคะแนน) จากการใช้แบบทดสอบประกอบกับการสัมภาษณ์ เด็กกลุ่มแรกมีแรงจูงใจ ในการเรียนสูงมาก ต้องการผลสำเร็จในระดับที่สูง ๆ ส่วนเด็กกลุ่มที่สองไม่สนใจมาตรฐาน ทางผลสัมฤทธิ์ในการเรียนที่ครูและผู้ปกครองได้คาดหวังจากเขา ต้องการทำตนให้เป็นที่ ชอบพอของเพื่อน ๆ มีแรงจูงใจในการเรียนน้อย (เอนกกุล กริแสง, ๒๕๒๐ : ๑๕๑)

การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษา การนำเรื่อง ลักษณะการเสนอสาร และการจูงใจ ในประเทศไทย

บุญชู ใจช่อกุล (๒๕๒๖ : ๘๕) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาล ของนักเรียนนายสิบเหล่าแพทย์ทหารบก ที่เรียนจากเทปโทรทัศน์ โดยวิธีทบทวนแบบต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มผู้มีระดับความ สามารถทางการเรียนสูง ที่เรียนจากสารคดีด้วยเทปโทรทัศน์โดยวิธีทบทวนภาพแบบปกติ แบบซ้ำ และแบบหยุดภาพ สูงกว่าผู้มีระดับความสามารถทางการเรียนต่ำทุกกรณี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ทนม้วน ร่มแก้ว (๒๕๒๘ : ๖๔) ได้ทำการวิจัยเพื่อผลิตและหาประสิทธิภาพของ รายการโทรทัศน์ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี และจังหวัด สุพรรณบุรี จำนวน ๑๕๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๗๐ คน ซึ่งเรียนจากรายการโทรทัศน์ และกลุ่มควบคุม ๘๐ คน ซึ่งเรียนจากการสอนปกติ ผลการทดลองพบว่า รายการโทรทัศน์ ที่ผลิตขึ้น ให้ผลการเรียนสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

บังเอิญ โอวาท (๒๕๒๔ : ๑๐๓) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้
 ความพหุทธิพิสัยจากเทปโทรทัศน์ที่มีการนำเรื่องแบบต่าง ๆ คือนำเรื่องด้วยภาพเคลื่อนไหว
 นำเรื่องภาพเคลื่อนไหวแล้วหยุดนิ่งกับที่ นำเรื่องด้วยภาพนิ่ง ผลการวิจัยพบว่า ผลการ
 เรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสามกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

๑) ไมตรี บุญเคลือบ (๒๕๒๗ : ๔๗ - ๕๕) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน และทัศนคติต่อสิ่งเสพติดให้โทษ จากการเสนอสารในลักษณะปลอมและลักษณะจริง
 โดยใช้สไลด์ - เทป กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม
 อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๖๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๓๐ คน
 โดยให้กลุ่มทดลองหนึ่ง เรียนจากสไลด์ - เทป ที่เสนอสารลักษณะปลอม และอีกกลุ่มหนึ่ง
 เรียนจากสไลด์ - เทป ที่เสนอสารลักษณะจริง ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง
 สิ่งเสพติดให้โทษ ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน และทัศนคติต่อสิ่งเสพติด
 ให้โทษของทั้งสองกลุ่มก็ไม่แตกต่างกัน

วิภาพรรณ กนิษฐนาคะ (๒๕๑๕ : ๕๗ - ๕๘) ได้ทำการวิจัยโดยศึกษาถึงวิธีการ
 และหลักทางจิตวิทยาที่คอมมิวนิสต์ ใช้ในการโน้มน้าวใจประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ให้เข้าร่วมขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอดีตผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์
 ซึ่งเข้ามาอบตัว ณ ค่ายทหารจังหวัดสกลนคร ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๑๖ จำนวน
 ๔๐ คน เป็นชาย ๓๓ คน หญิง ๗ คน อายุระหว่าง ๑๗ - ๔๑ ปี ผลการวิจัยปรากฏว่า
 ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ใช้วิธีการเสนอให้รางวัล และกระตุ้นให้เกิดความกลัว นอกจาก
 นั้นยังใช้วิธีการเสนอข้อมูลด้านเดียว มาเป็นเครื่องมือในการติดคอชกุง โดยใช้บุคคลที่มี
 บุคลิกเป็นที่เชื่อถือไว้ใจได้ มีความรู้ในการติดคอชกุง มาทำหน้าที่ชกุง และใช้ขบวนการ
 เปลี่ยนแปลงทัศนคติตามแนวความคิดของซิมบาร์โต คือ ๑. ตำแหน่งหรือฐานะเริ่มแรก
 ของบุคคล ๒. ความสนใจที่มีต่อผู้ที่ทำหน้าที่ติดคอชกุงและต่อข่าวสารข้อมูล ๓. ความเข้าใจ
 ในข่าวสารการชกุง และ ๔. แรงจูงใจทั่วไปและแรงจูงใจเฉพาะ

สมมติฐานการวิจัย

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจ โดยทำให้เกิดความกลัว และความวิตกกังวล สูงกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๑ จำนวน ๖๐ คน ใคมาโดย

๑. สุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) มาจำนวน ๖๐ คน

๒. แบ่งนักเรียนที่สุ่มมาออกเป็น ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๓๐ คน โดยการแบ่งกลุ่มแบบ Matched pair เพื่อให้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความสามารถพอ ๆ กัน ด้วยการใช้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในภาคเรียนที่ ๑ เป็นเกณฑ์

๓. จับฉลากเพื่อแบ่งให้ทั้งสองกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มทดลอง ๑ และกลุ่มทดลอง ๒

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองประกอบด้วย

๑. วิดีโอเทป เรื่อง "การสื่อสาร"
๒. เครื่องเล่นวิดีโอเทป ระบบ VHS
๓. เครื่องรับโทรทัศน์สีขนาด ๒๐ นิ้ว
๔. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างและทดลองเครื่องมือ

๑. การผลิตรายการวิดีโอ

๑.๑ การวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เรื่อง "การสื่อสาร" โดยศึกษาเนื้อหาวิชาจากเรื่อง "การสื่อสาร" ปรึกษากับครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ แล้วเขียนบทโทรทัศน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ ตรวจสอบโทรทัศน์

๑.๒ นำบทโทรทัศน์ที่ตรวจและแก้ไขแล้ว มาทำการถ่ายทำ โดยทำเป็น ๒ รายการ คือ

๑.๒.๑ รายการที่ ๑ เป็นรายการที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้หาวากแล้ว แล้วค่อยๆ ส่วนที่เป็นเนื้อหาและส่วนที่เป็นบทสรุป

๑.๒.๒ รายการที่ ๒ เป็นรายการที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียนรู้จุดหมายของการเรียน ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ แล้วค่อยๆ ส่วนที่เป็นเนื้อหาและบทสรุป ซึ่งเหมือนกับรายการที่ ๑ ในข้อ ๑.๒.๑ ทุกประการ

๑.๓ นำวิดีโอเทป ทั้งสองรายการ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ และครูผู้ที่มีประสบการณ์การสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ รวม ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมกัน การอธิบายเรื่อง บทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภททำให้กลัว บทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภทให้ผู้เรียนรู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ การลำดับเนื้อหา คุณภาพของภาพและเสียง และเวลาในการนำเสนอ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ดีมาก	ให้ ๕ คะแนน
ดี	ให้ ๔ คะแนน
ปานกลาง	ให้ ๓ คะแนน
พอใช้	ให้ ๒ คะแนน
ยังใช้ไม่ได้	ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การยอมรับเครื่องมือ จะพิจารณาคำถามแต่ละข้อ ข้อใดได้คะแนนรวม คิดเป็นร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป จึงจะยอมรับ และคะแนนรวมของรายการวิดีโอทั้งหมด ต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะยอมรับว่ามีคุณภาพพอที่จะนำไปใช้ทดลองได้

การประเมินคุณภาพของรายการวิดีโอทั้งหมด ปรากฏผลว่าสูงกว่าเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ในการทดลองได้ ดังแสดงไว้ในตาราง ๑

ตาราง ๑ แสดงจำนวนร้อยละของการยอมรับคุณภาพรายการวิดีโอ เรื่อง "การสื่อสาร"

ข้อที่	เกณฑ์ประเมินคุณภาพ	การยอมรับ/ร้อยละ
๑.	รายการวิดีโออธิบายเรื่องได้เหมาะสมเพียงใด	๘๖.๖๗
๒.	ส่วนที่เป็นบทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภททำให้กลัว เหมาะสมเพียงใด	๘๐.๐๐
๓.	ส่วนที่เป็นบทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภทให้รู้จุดหมาย ของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจาก การเรียน เหมาะสมเพียงใด	๘๖.๖๗
๔.	การจัดลำดับเนื้อหาเหมาะสมเพียงใด	๘๓.๓๓
๕.	คุณภาพของภาพดีเพียงใด	๖๖.๖๗
๖.	เสียงบรรยายชัดเจนเหมาะสมเพียงใด	๘๐.๐๐
๗.	เสียงเพลงและเสียงประกอบเหมาะสมเพียงใด	๘๐.๐๐
๘.	เวลาที่ใช้ในการนำเสนอเหมาะสมเพียงใด	๘๖.๖๗
	เฉลี่ยร้อยละ	๘๒.๕๐

๒. การสร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

๒.๑ ศึกษาเทคนิคการเขียนข้อทดสอบ จากเทคนิคการเขียนข้อทดสอบ

(ชวาล แพทย์กุล. ๒๕๒๐ : ๑๑ - ๔๐๑) การเขียนข้อทดสอบวัดพฤติกรรมการบ้านความรู้ ความคิด และการวิเคราะห์ข้อสอบ จากหนังสือ การประเมินในชั้นเรียน

(โกวิทย์ ประवालพฤษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. ๒๕๒๗ : ๔๕ - ๒๕๗) สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ โดยลักษณะของข้อสอบเป็นแบบเลือกตอบชนิด ๔ ตัวเลือก

๒.๒ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ให้ผู้มีประสบการณ์ด้านการวัดผลทางการศึกษา และผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

๒.๓ นำแบบทดสอบที่ได้จากข้อ ๒.๒ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านวังหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเคยเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง "การสื่อสาร" มาแล้ว นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนแบบ ๐ - ๑ (Zero - one method) ตอบถูกให้ ๑ คะแนน ตอบผิดหรือเลือกตอบมากกว่า ๑ ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ ๐ คะแนน นำผลการสอบมาวิเคราะห์หาความยาก และค่าอำนาจการจำแนก โดยการวิเคราะห์รายข้อของข้อทดสอบปรนัย (โกวิทย์ ประवालพฤษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. ๒๕๒๗ : ๒๖๓ - ๒๖๕)

๒.๔ คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากระหว่าง .๒๐ - .๘๐ และมีค่าอำนาจการจำแนกตั้งแต่ .๒๐ ขึ้นไป (โกวิทย์ ประवालพฤษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. ๒๕๒๗ : ๒๖๓ - ๒๖๕) ไม่น้อยกว่า ๒๐ ข้อ และครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด เพื่อใช้ในการทดลอง

๒.๕ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ คูเกอร์ ริชาร์ดสัน เค อาร์ - ๒๑ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. ๒๕๒๕ : ๒๒๕ - ๒๒๘) ดังแสดงค่าสถิติไว้ใน

ตาราง ๒

ตาราง ๒ แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S), ความแปรปรวน (S^2), ค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}), และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด (SE_{meas}) ของแบบทดสอบ

จำนวนข้อ	\bar{X}	S	S^2	r_{tt}	SE_{meas}
๒๐	๑๐.๒๒	๓.๘๘	๑๕.๑๓	.๗๐	๒.๑๓

ขั้นตอนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized control - group posttest - only design มีลักษณะดังนี้

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
(R) E ₁	-	X ₁	T ₂ E ₁
(R) E ₂	-	X ₂	T ₂ E ₂

(ดูศรี วงศ์วิริยะ. ๒๕๓๐ : ๓๖๐ - ๓๖๑)

จากนั้นดำเนินการทดลองดังนี้

๑. ให้กลุ่มทดลอง เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง การสื่อสาร จากรายการวิดีโอ ค่ายการเปิดวิดีโอเทป ให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มในช่วงเวลาเดียวกันโดย

๑.๑ ให้กลุ่มทดลอง ๑ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดย ทำให้ทวาดกสิวิ

๑.๒ ให้กลุ่มทดลอง ๒ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจ โดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งเป็นแรงจูงใจ ประเภทคาดหวังรางวัล

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแล้ว ให้ทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น

๒. นำเอากระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนแบบ ๐ - ๑ (Zero - one method) โดยมีเกณฑ์ว่า เมื่อตอบถูกต้องให้คะแนน ๑ คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือเลือกตอบมากกว่า ๑ ครั้งเลือกในข้อเดียวกัน ให้ ๐ คะแนน

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อสอบ ใช้วิธีการวิเคราะห์รายข้อของข้อทดสอบปรนัย (โกวิทย์ ประवालพฤกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชฎ์. ๒๕๒๗ : ๒๖๖ - ๒๖๘)
๒. หากความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยคำนวณจากสูตร เค อาร์ - ๒๑ ของ คูเคอร์ วิซาร์คสัน

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X}(n - \bar{X})}{nS_t^2} \right\}$$

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. ๒๕๒๘ : ๒๒๕ - ๒๒๘)

๓. หาค่าคะแนนเฉลี่ย
๔. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
๕. หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธี t - test

แบบ Independent

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. ๒๕๓๐ : ๑๗๒ - ๒๑๓)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้:

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน
df	แทน	ความเป็นอิสระที่คะแนนจะเปลี่ยนไป (Degree of freedom)
t	แทน	อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ
α	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ได้จากการเรียนด้วยรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร

หลังจากที่กลุ่มตัวอย่าง เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง การสื่อสาร จากรายการวิดีโอ ที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกันไปแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ๑ และกลุ่มทดลอง ๒ นำมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้ผลดังแสดงในตาราง ๓

ตาราง ๓ ค่าสถิติพื้นฐานจากผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนจากรายการวิดีโอ
ที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกัน

ค่าสถิติ / กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	S ²
กลุ่มทดลอง ๑	๓๐	๑๒.๖๐๐๐	๒.๘๘๕๘	๘.๓๔๖๒
กลุ่มทดลอง ๒	๓๐	๑๒.๘๓๓๓	๓.๕๐๘๕	๑๒.๒๘๑๕

จากตาราง ๓ แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ๒ ที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ยูเรียน รู้จุดหมายของการเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง ๑ ที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้กลัว เพียงเล็กน้อย และเมื่อพิจารณาความแปรปรวนของคะแนนจะเห็นว่า กลุ่มทดลอง ๒ มีการกระจายของคะแนนมากกว่ากลุ่มทดลอง ๑

เพื่อให้ทราบว่า การเรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกันนั้น จะทำให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่างกันหรือไม่ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธี t - test แบบ Independent โดยใช้การวิเคราะห์ ดังแสดงไว้ในตาราง ๔

ตาราง ๔ การวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

คลาสติ กลุ่ม ตัวอย่าง	N	\bar{X}	S	S ²	t
กลุ่มทดลอง ๑	๓๐	๑๒.๖๐๐๐	๒.๘๕๕๘	๘.๓๔๖๒	- ๐.๒๘๑
กลุ่มทดลอง ๒	๓๐	๑๒.๘๓๓๓	๓.๕๐๕๕	๑๒.๒๘๑๖	

$$\alpha = .๐๕, \quad df = ๕๘, \quad t = ๑.๖๗๑$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง ๔ แสดงว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ๑ และกลุ่มทดลอง ๒ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้กลัว ก็ย่นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสาร จากการเรียนรู้จากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจประเภททำให้กลัว และการสร้างแรงจูงใจประเภทให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งพอสรุปขึ้นก่อน และผลของการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้หวาดกลัว กับนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งเป็นแรงจูงใจประเภทคาดหวังรางวัล

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้เกิดความกลัว สูงกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๑ จำนวน ๖๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ๑ จำนวน ๓๐ คน และกลุ่มทดลอง ๒ จำนวน ๓๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

๒.๑ วิดีโอเทป ระบบ VHS เรื่อง การสื่อสาร

๒.๒ เครื่องเล่นวิดีโอเทป ระบบ VHS ๒ เครื่อง

๒.๓ เครื่องรับโทรทัศน์ ๒๐ นิ้ว ๒ เครื่อง

๒.๔ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสาร ที่ได้รับการวิเคราะห์ และหาความเชื่อมั่นแล้ว จำนวน ๒๐ ข้อ

๓. การดำเนินการทดลอง กระทำในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๑ ผู้วิจัย ได้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

๓.๑ ให้กลุ่มทดลอง ๑ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดย ทำให้เกิดความกลัว ให้กลุ่มทดลอง ๒ เรียนจากรายการวิดีโอ ที่มีการสร้างแรงจูงใจ โดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ในเวลาเดียวกัน

๓.๒ หลังจากเรียนจบลง ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทันที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำตามลำดับดังนี้

๑. หาคะแนนเฉลี่ย โดยนำคะแนนจากการทดสอบมาหาคะแนนเฉลี่ยเพื่อเป็น พื้นฐานในการคำนวณค่าอื่น ๆ

๒. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวน เพื่อดูการกระจาย ของคะแนน

๓. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ระหว่างกลุ่มทดลอง ๑ และ กลุ่มทดลอง ๒ โดยวิธี t - test แบบ Independent

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้คือ

ผลการเรียนรู้นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร ที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้เกิดความกลัว กับผลการเรียนรู้นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร ที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ดูเรียน รู้จุดหมายของการเรียน และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการเรียนรู้นักเรียนที่เรียนจากรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร จากการศึกษาทดลองพบว่า กลุ่มทดลอง ๑ และกลุ่มทดลอง ๒ มีผลการเรียนรู้นักเรียน เรื่อง การสื่อสาร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พยายามสร้างภาพและคำบรรยาย ให้เป็นภาพที่ไม่ซับซ้อน คุ้นแล้วเข้าใจง่าย คำบรรยายก็ได้กลั่นกรองเป็นภาษาที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย เหมาะสมกับประสบการณ์พื้นฐานของผู้เรียนในระดับนี้ ประกอบกับผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากกองประชาสัมพันธ์ การสื่อสารแห่งประเทศไทย และกองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นแนวทางและสนับสนุนการผลิตรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร บางส่วนของรายการ ได้มีการใช้ Special Effect Generator ช่วยทำให้ภาพสื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น เช่น ให้มีเครื่องขึ้นน้ำ หรือข้อความจาก Caption ที่ Superimpose ในภาพที่นำเสนอตามความเหมาะสมด้วย จึงทำให้รายการวิดีโอดังกล่าว มีความสมบูรณ์ มีการจัดขั้นตอนในการลำดับเนื้อหาและสื่อความหมายที่อยู่แล้วในตัวของมันเอง ดังปรากฏในผลการประเมินคุณภาพของรายการด้านการจัดลำดับเนื้อหา ในหน้า ๓๓ ซึ่งมีคำการยอมรับถึง ร้อยละ ๘๓.๓๓

๒. ผู้บรรยายในรายการวิดีโอดังกล่าว เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการอ่านบทโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นผู้อ่านข่าวทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๕ ลำปาง ศูนย์ประชาสัมพันธ์เขต ๓ กรมประชาสัมพันธ์ จึงสามารถอ่านบทบรรยายได้อย่างเหมาะสม ทั้งน้ำเสียง การเน้นหนักเบา จังหวะ และอักขระวิธี ทำให้การสื่อความหมายทั้งภาพและเสียงดียิ่งขึ้น

๓. การถ่ายทำรายการวิดีโอดังกล่าว ได้ถ่ายทำในเขตท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นนักเรียนในท้องถิ่น จำสถานที่และบุคคลบางคนทางเครื่องรับโทรทัศน์ได้ และภาพบางตอนที่ได้รับความอนุเคราะห์จาก กองประชาสัมพันธ์การสื่อสารแห่งประเทศไทย ก็เป็นภาพที่น่าสนใจ สื่อความหมายได้ดี คั่นเคັช แปลกใหม่ และทันสมัยสำหรับกลุ่มผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนสนใจในภาพและเสียง เข้าใจความหมายของภาพและคำบรรยายได้ดีเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม

๔. เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเรื่องที่นักเรียนได้ประสบด้วยตัวเองในชีวิตประจำวันบ้างแล้ว และเป็นเรื่องง่าย ๆ ที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองก็น้อย จึงทำให้ผลการเปรียบเทียบเห็นไม่ชัดเจน

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผลการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสาร ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด และสาเหตุที่น่าพิจารณาอีกอย่างหนึ่งก็คือ การสร้างแรงจูงใจเพื่อทำให้กลัว ในรายการวิดีโอดังกล่าว เด็กไทยอาจจะรู้สึกว่ามันน่ากลัว เพราะระบบสังคมและวัฒนธรรมของไทยนั้น แตกต่างจากชาวตะวันตก ซึ่งเขาให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ ส่วนคนไทยไม่ค่อยจะกลัวอะไรอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหารที่ปลอดภัย การป้องกันโรค การใช้รถใช้ถนน และการป้องกันอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน ตลอดจนการตรวจสุขภาพก่อนการสมรส การเลี้ยงดูทารก โดยเฉพาะในท้องถิ่นชนบท

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรมีการทดลองศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ จากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้กลัว กับวิธีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน ในเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ
๒. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ที่เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้กลัว กับการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน
๓. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง กับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ จาผลการเรียนจากรายการวิดีโอ ที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้กลัว กับการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน

๒๒๒๒๒๒๒๒

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ศรีเคษา, ๒๕๒๔.
- เกศินี โชติกเสถียร. การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. เอกสารประกอบ
การสอน เทคโนโลยี ๗๒๐. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๒๓. อักสำเนา.
- โกวิทย์ ประวาลพฤษ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชณ์. การประเมินในชั้นเรียน.
ฉบับพัฒนา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.
- กรีน มณีโชติ. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์รูปแบบต่างกัน.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
๒๕๒๕. อักสำเนา.
- จิตรว วสุวานิช. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
๒๕๑๔.
- จำเนียร ช่างโชติ. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ๒๕๑๕.
- _____. จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๕.
- ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร,
๒๕๒๐.
- ชิน คล้ายปาน และคนอื่น ๆ. เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์. กรุงเทพฯ :
คณะกรรมการกลุ่มโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, ๒๕๒๔.
- ชม ภูมิภาค. "โทรทัศน์กับการศึกษาตลอดชีพ" สารเทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๕.

_____ . หลักการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์, ๒๕๑๖.

_____ . จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.

เดโช สนวนานท์. จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โตร์,
๒๕๑๘.

ชวิชชัย สันคศิริประภา. "การวางแผนการผลิตเทปโทรทัศน์" ใน เอกสารประกอบการ
อบรมหลักสูตรการผลิตเทปโทรทัศน์ทางการเกษตร รุ่นที่ ๔. ณ ศูนย์ส่งเสริม
และฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
หน้า ๑๓ - ๒๗, ๒๕๒๘. อักสำเนา.

บังเอิญ โอวาท. การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยจากเทปโทรทัศน์
ที่มีการนำเรื่องแบบต่าง ๆ. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘. อักสำเนา.

บุญชู ใจซื่อกุล. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปัจจุบันพยาบาลของนักเรียนนายสิบเหล่า
แพทย์ทหารบกที่เรียนจากการสาธิตด้วยเทปโทรทัศน์โดยวิธีทบทวนแบบต่าง ๆ.
ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
๒๕๒๖. อักสำเนา.

เป็รื่อง กุมุท. การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๕. อักสำเนา.

พินิต วัฒนไธ. การผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๒๐. อักสำเนา.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์. เอกสาร
คำสอนวิชาวิจัย ๕๒๑. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๕. อีคส์น่า.
- ไพบลีย์ วงศรี. คู่มือนักเรียนวิกิโอ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บางกอกสาส์น, ๒๕๒๘.
- ไมตรี บุญเคลือบ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อสิ่ง
เสพคติให้โทษจากการเสนอสารในลักษณะปลอมและลักษณะชุกโยใช้สไลด์ - เทป.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
๒๕๒๗. อีคส์น่า.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเคียนส์โคร์, ๒๕๓๐.
- วิภาพรณ กนิษฐนาคะ. วิธีการโน้มน้าวใจประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เข้า
ร่วมขบวนการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕. อีคส์น่า.
- สมคิด ชีร์ศิลป์. การผลิตรายการโทรทัศน์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :
กึ่งจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๐.
- หนูม้วน รมแก้ว. รายการโทรทัศน์เรื่องกายภาพและยนิภาพล้วยกายภาพ. ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๘.
อีคส์น่า.
- เอนกกุล กริแสง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. พิษณุโลก : โรงพิมพ์ตระกูลไทย,
๒๕๑๗.
- _____ . จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิชเชส, ๒๕๒๐.

- Chan Bing Fai. Audio - Visual Aids in Teaching. Revise and enlarged edition. Kuala Lumpur : Academe Art & Printing Services Sdn., 1977.
- Dale, Edgar. Audio Visual Methods in Teaching. Revise Edition. New York : Helt, Rineheart and Winston, Dryden Press, 1956.
- _____. Audiovisual Methods in Teaching. 3rd Edition. New York : Rineheart and Winston Inc., 1969.
- Deese, James. General Psychology. Boston : Allyn and Bacon Inc., 1967.
- Elrod, Elizabeth Louella. "Instant replay television as a tool for teaching certain physical aspects of singing." Dissertation Abstracts International. 32(10) : 5823 A ; April, 1972.
- Fleming, Molcon & Levie, W. Howard. Instructional Message Design. Second Printing. New Jersey : Educational Technology Publication Inc., 1979.
- Heinich, Robert., Molenda, Mechael., Russell, James D. Instructional Media and New Technologies of Instruction. New York : John Wiley & son, Inc., 1982.
- Kelley, Fred C. "Evaluation Report on First Year Using Educational Television 1959-60, Des Moines and Polk County Schools." AV Communication Review. 8(6) : 314 - 315 ; November/December, 1960.
- Pasewark, William Robert. "The Effectiveness of Television as a Medium of learning Typewriting." Dissertation Abstracts. 17(1) : 579 ; 1957.
- Purdue University. "Closed Circuit Television Instruction." Research in Instructional Television and Film. Washington D.C. : U.S. Office of Education, 1976.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก.
การวิเคราะห์ข้อมูล

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบโดยใช้

สูตร KR - 21 ของ Kuder Richardson

$$n = 20$$

$$\bar{X} = 10.22$$

$$s_t^2 = 15.13$$

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\bar{X}(n-\bar{X})}{ns_t^2} \right]$$

$$= \frac{20}{20-1} \left[1 - \frac{10.22(20-10.22)}{20(15.13)} \right]$$

$$= \frac{20}{19} \left[1 - \frac{99.9516}{302.6} \right]$$

$$= 1.05263 \left[1 - .33031 \right]$$

$$= 1.05263 \times .66969$$

$$= .704936$$

$$= .70$$

Standard Error of Measurement (SE_{meas})

$$\begin{aligned} SE_{\text{meas}} &= S (\sqrt{1 - r_{tt}}) \\ &= 3.98 (\sqrt{1 - .70}) \\ &= 3.89 (\sqrt{.3}) \\ &= 3.89 \times .54772 \\ &= 2.13063 \\ &= 2.13 \end{aligned}$$

การวิเคราะห์หาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธี

t - test แบบ Independent

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \\
 &= \frac{12.6000 - 12.8333}{\sqrt{\frac{(30 - 1) 8.3862 + (30 - 1) 12.2815}{30 + 30 - 2} \left(\frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right)}} \\
 &= \frac{- 0.2333}{\sqrt{\frac{243.1998 + 356.1635}{58} (0.0667)}} \\
 &= \frac{- 0.2333}{\sqrt{10.3339 \times 0.0667}} \\
 &= \frac{- 0.2333}{\sqrt{0.6893}} \\
 &= \frac{- 0.2333}{0.8302} \\
 &= - 0.281
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข.
บทโทรทัศน์ เรื่อง "การสื่อสาร"

บทละครโทรทัศน์

บทละครสั้น ในส่วนที่เป็นบทนำเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจ
ติดตามเนื้อหาที่จะนำเสนอ ซึ่งเป็นแรงจูงใจประเภททำให้กลัว (รายการที่ ๑)
จากการเรียนจากรายการวิดีโอ เรื่อง การสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

บทสำหรับคุณ.....บันทึกเทปวันที่.....เวลา.....

รายนามผู้แสดง

๑. น้า.....น.ส. มณีวรรณ แสงวัง
๒. ท้า.....น.ส. จรัสศรี อินทะ
๓. พยาบาล, ผู้ป่วย, และป้าแจ่ม ตัดมาจากละครเรื่อง "หมู่บ้านชุมโคลง"
ผลิตโดย กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข
นำแสดงโดย วรารัตน์ เทพโสธร

- ฉาก ๑ ที่แคร่ข้างบ้านป้าแจ่ม เวลากลางวัน
ฉาก ๒ ชั้นล่างของบ้านป้าแจ่ม เวลากลางคืน
ฉาก ๓ ที่สถานีอนามัย เวลากลางคืน
ฉาก ๔ ที่บ้านของ ท้า

อุปกรณ์การแสดง

หนังสือนวนิยาย หรือ นิตยสาร วารสารต่าง ๆ, กระจกเขียนจดหมาย,
ซองจดหมาย, ปากกา, เงิน ๒ บาท, เคาร์กั๊ก, โตะริคั๊ก, เลื่อย, จักรยานยนต์,
สายยางฉีดน้ำสำหรับล้างรถ

ฉาก ๑ ที่แคร่ ข้างบ้านป่าแจ่ม

Fade in นำ กำลังนั่งอ่าน
 นิตยสาร อยู่บนแคร่ข้างบ้าน
 และ ทศ เกินเข้ามาหา กล่าว
 ทักทายแล้วนั่งคุยกัน

ทศ. นำ...วันนี้ไม่ไปไหนหรือ

นำ. ไม่ไปไหนหรอก ป้าแจ่มเขาให้อยู่กับ
 หนูแคง

ทศ. แล้วป้าแจ่มไปไหนล่ะ

นำ. ไปราชบุรี ไปหาลุงหึ่งป้าเลย
 ฉันทักเลยต้องอยู่คู่แคงหนูแคง ก่อนนี้ไม่รู้
 เป็นอะไร เห็นบนปกท้องตั้งแค้เจ้า

ทศ. แล้วเธอพาไปหาหมอที่อนามัยหรือยังล่ะ

นำ. ยังเลย คงไม่เป็นอะไรมากนัก

ทศ. เอ...ฉันว่าเธอเขียนจดหมายไปบอก
 ป้าแจ่มดีกว่านะ เกี่ยวหนูแคงเป็นอะไร
 ไปมาก จะลำบาก

- นำ. เออ...ก็เหมือนกันนะ
(นำ เดินออกไป ทศ หยิบ
นิตยสารขึ้นมาดู และ นำ ถือการดาษ
เขียนจดหมาย และซองจดหมาย
พร้อมด้วยปากกา มานั่งเขียน
จดหมาย เสร็จแล้ว ใส่ซอง ปิดซอง)
- นำ. ฉันคงออกไปไหนไม่ได้หรอกนะ
ฉันฝากเธอไปทิ้งให้ด้วยก็แล้วกัน
นี่สติกค์ ๒ บาท (พร้อมกับหยิบ
เงิน และซองจดหมายส่งให้ ทศ)
ช่วยซื้อแสตมป์ติดให้ด้วยนะ
- ทศ. (รับซองจดหมายและเงินจากนำ)
ไคลี ไม่ใช่ไรหรอก ฉันฉันไป
เลยนะ
(ทศ เดินผ่านหน้ากลองออกไป)

ฉาก ๒ ชั้นล่างของบ้านป่าแจ่ม

เวลากลางคืน

นำ กำลังนั่งริดย่า ทศ เดินเข้ามา
ที่ประตูบ้าน

ทศ. นำ...นำ...นำ...

นำ. เปิดเข้ามาเลย ประตูไม้ไผ่ลั่นกุกกุกแจ
(ทศ. เปิดประตู เดินเข้ามานั่งข้างหน้า
นำ ซึ่งกำลังนั่งริดย่าอยู่)

ทศ. แหม....ชยันจริงนะ เมื่อตอนค่ำ ๆ
เห็นป่าแจ่มมาแล้วไซ้หรือเปล่า

นำ. ไซ้ แต่ตอนนี้แกพาหนูแดงไปหาหมอ
ที่อนามัย

ทศ. เอ้า...กลางค่ำกลางคืนอย่างนี้ อนามัย
เขาก็ปิดแล้วสิ

นำ. ถึงปิดเขาก็มีหมอเวรอยู่นะ กลางค่ำ
กลางคืน คึกคึกแค่นั้นก็เรียกหมอได้

ทศ. เออ...คินะ ใครเจ็บไซ้ได้ป่วยกระทันหัน
ในตอนกลางคืนก็ไปหาหมอได้

ฉาก ๓ ที่สถานีอนามัย เวลากลางวัน

(ตัดมาจากละครเรื่อง
"หมู่บ้านชุมชนโคลน" ผลิตโดย กองสุขศึกษา
กระทรวงสาธารณสุข นำแสดงโดย
รวิรัตน์ เทพโยธิน)

ขณะพยาบาลนั่งอยู่บนสถานีอนามัย
ป่าแจ่ม (สมมุติ) ก็อุ้มเด็ก วิ่งหน้าคาตั้น
มาตะโกนเรียกหาหมอ

ป่าแจ่ม. คุณหมอคะ ช่วยด้วยค๊ะ คุณหมอคะ
ช่วยลูกฉันด้วยค๊ะ
(พยาบาลวิ่งออกไปดู พอมารดา
ของเด็ก สบตากับพยาบาล ก็
กล่าวกับพยาบาลอย่างน่าสงสาร)

ป่าแจ่ม. คุณหมอคะ ช่วยลูกฉันด้วยค๊ะ
มันเป็นอะไรก็ไม่รู้ มันเจ็บไป
แล้ว

ตักมายัง พยาบาลฉึกยาให้เด็กที่นอน
 อยู่บนเตียง ตักไปตักมา ระหว่าง
 เข็มฉึกยา ไบหน้าของพยาบาล
 ไบหน้าของเด็ก และไบหน้าของ
 มารดา

หลังจากฉึกยาแล้ว
 พยาบาลเงยหน้าขึ้น หันหน้ามาสบตา
 กับมารดาของเด็กด้วยแววตาที่เศร้า
 แสดงถึงความฉึกหวัง

----- เสียงนาฬิกาเดิน -----

พยาบาล. หมอเสียใจจริง ๆ นะคะ ที่ช่วย
 แก้วไว้มันนะคะ แก้วเป็นโรค
 ท้องร่วงอย่างแรง แล้วร่างกาย
 แก้วก็ชากันมากด้วย

ป้าแจ่ม. (ร้องไห้ โธ....) ...ทำไม..
 ทำไม... ลูกฉันท้องร่วงแค่นี้
 ทำไมต้องตาย.... โธ....
 ลูกจ๋า.... โธ.... (โธเจ้า
 โอบกอดร่างของลูกที่นอนแน่นิ่ง
 อยู่บนเตียง ว่าโธอย่างน่าสงสาร
 กลอง Zoom in ไปยังไบหน้าของ
 พยาบาล พยาบาลหลับตาลงช้า ๆ
 แล้วลืมตาช้า ๆ ทำตาเหม่อลอย)

ฉาก ๔ ที่บ้านของ ทศ

ทศ กำลังล้างรถจักรยานยนต์
 นำ เคนเข้าไปหา คบไหล่ ทศ
 แล้วพูด

- นำ. ทศ ป้าแจ่มเขาโมโหฉันใหญ่เลย
 ทศ. ก็แล้วมันเรื่องอะไรละ
 นำ. ก็เรื่องหนูแดงนะสิ แกว่าฉันส่งข้าวถึงแก
 ล่าช้า ถ้าแกรู้ข้าวเร็วกว่านี้ หนูแดงคง
 ไม่ตายหรอก แกว่ายังไง
 ทศ. เอ้า...แล้วมาโทษเธอได้ยังไงละ ต้องโทษ
 ไปรษณีย์สิ เขาส่งข้าวให้เธอล่าช้า
 นำ. ไม่ใช่ยังไง ป้าแจ่มเขาว่าฉันเข้ซ้่า ว่าฉัน
 ทำไมไม่โทรเลขไป โธ...ฉันโทรหาเป็น
 ที่ไหนละ แล้วฉันก็ออกไปไหนไม่ได้ด้วย
 ถึงโทรหา ฉันก็ต้องวานเธอไปโทรหา
 อยู่ที่นั่นละ
 ทศ. เอ้า...ฉันก็โทรหา เป็นเสียที่ไหนเล่า
 (Fade out ภาพ แล้ว Fade in
 พิธีกร)

M.C.U. พิศิกร

จากตัวอย่างเมื่อสักครู่นี้ นักเรียนคงจะ
เห็นแล่นะครับว่า การขาดความรู้เรื่องการสื่อสาร
หรือเลือกใช้ประเภทของการสื่อสาร ไม่ถูกต้อง
เหมาะสมกับสถานการณ์ อาจทำให้ได้รับความเสียหาย
ผิดพลาด เสียใจ หรือประสบกับความล้มเหลว
ยังมีตัวอย่างและ เรื่องจริงอีกมากมายที่แสดงให้เห็น
ถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาดความรู้
เรื่องการสื่อสาร หรือเลือกใช้ประเภทของการสื่อสาร
ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์

มนุษย์ทุกคน ไม่ต้องการที่จะพบกับความ
เศร้าโศก เสียใจ ผิดหวัง หรือประสบกับความล้มเหลว
ใช้ไหมครับ รายการวิดีโอต่อไปนี้ จะทำให้นักเรียน
ไม่ต้องพบกับความเศร้าโศก เสียใจ ผิดหวัง หรือ
ประสบกับความล้มเหลว อันเนื่องมาจากการขาด
ความรู้เรื่องการสื่อสาร คึงใจดูให้ทีนะครับ
เชิญครับ

(Fade out ภาพ แล้ว Fade in Title)

บทละครโทรทัศน์

บทละครสั้น ในส่วนที่เป็นบทนำเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้เรียนสนใจ
ติดตามเนื้อหาที่จะนำเสนอ ซึ่งเป็นแรงจูงใจประเภท ให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน
และเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ (รายการที่ ๒) จากเรียนจากรายการวิดีโอ เรื่อง
"การสื่อสาร" ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

บทสำหรับคุณ.....บันทึกเทปวันที่.....เวลา.....

รายนามผู้แสดง

๑. อาน้อย.....อ.พัชรี เมืองมูล
๒. กุ่ม.....น.ส.มารยาท ฉายะเกษ
๓. ไอ้.....ค.ญ.มัลลิกา จาเลิศ
๔. แอม.....ค.ญ.นิพิพิทา จาเลิศ

ฉาก ๑. บริเวณป้ายประกาศผลการสอบ

ฉาก ๒. ภายในบ้านอาน้อย

ฉาก ๓. บริเวณหน้าบ้านอาน้อยและประตูใหญ่หน้าบ้าน

ฉาก ๔. ที่โต๊ะอาหารในบ้านอาน้อย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ฉากผลไม้, ผลไม้ มีด กระเป๋าเดินทาง สมุดการบ้าน

ฉาก ๑. บริเวณป้ายประกาศผลการสอบ

ภาพมุมกว้าง ผู้ต้นกำลังดูรายชื่อผู้ผ่าน
การสอบบรรจุเข้ารับราชการ Zoom in
ไปยัง ไอ้ กับแอม โดย ไอ้ กำลัง
ใช้นิ้วชี้ตามรายชื่อผู้สอบได้ แล้วหยุด
ลงมือลงหันหน้ามามองแอม

ไอ้. แอม พี่คุมสอบได้

แอม. งั้นพี่ไอ้ก็ต้องรีบเขียนจดหมายไปบอก
พี่คุมสิ

ไอ้. เขียนจดหมายไม่ทันหรอก ต้องโทรเลข
ไป เรายรีบไปกันเถอะ
(ทั้งสองคนเดินผ่านหน้ากล้องไป)

ฉาก ๒ ภายในบ้านอาน้อย

อาน้อยกำลังนั่งดู T.V.

กล้อง C.U. ที่จอ T.V. แล้ว

Zoom out เป็น L.S. แล้ว

นิ่งและ Pan ไปยังอาน้อย ไอ้

เดินผ่านหน้ากล้องเข้าไปหาอาน้อย

ตัดมายัง Two shot

ไอ้. อาน้อยขา ไอ้มีข่าวทีละ
 อาน้อย. ข่าวคืออะไรละ เรื่องพี่คุ่มหรือเปล่า
 ไอ้. ใช่ค่ะ พี่คุ่มเขาสอบได้ค่ะ
 อาน้อย. เออ.... เก่ง แล้วไอ้ส่งข่าวไปทางบ้าน
 หรือยังละ
 ไอ้. ส่งแล้วค่ะ เมื่อกี้ ไอ้ไปโทรเลขมาค่ะ
 อาน้อย. เก่งนะเรา แล้วเขาให้รายงานตัว
 เมื่อไร รู้ไหม
 ไอ้. วันที่ ๑๕ นี้ค่ะ
 อาน้อย. หา...ทำไมไวจัง นี่ถ้าไอ้ไม่รีบโทรเลข
 ไป คุ่มคงมาไม่ทันหรอกนะ เออ..
 เก่งเหมือนกันนี่เรา (อาน้อยเอามือ
 ลูบหัวไอ้ แล้ว Fade out ภาพ)

ฉาก ๓ บริเวณหน้าบ้านอันน้อยและประตูใหญ่หน้าบ้าน

Fade in 2 - shot โอ้ กับ
 แอม นั่งทำการบ้านอยู่หน้าบ้าน
 Zoom out ให้เห็นประตูใหญ่
 หน้าบ้าน แล้ว คุ่ม สะพายกระเป๋า
 เดินทางมาเกาะประตู ชะเง้อมอง
 เข้ามาในบ้านแล้วเรียก

คุ่ม. โอ้ .. โอ้ .. โอ้

โอ้. แอม พี่คุ่มมา

(โอ้ กับ แอม วิ่งไปเปิดประตู)

โอ้. สวัสดีค่ะ

แอม. สวัสดีค่ะ

คุ่ม. สวัสดีจ้า (พร้อมทั้งรับไหว้ แอม ปิดประตู
 แล้วทั้งสามคนพากันเดินเข้ามาในบ้าน และ
 คุยกันไปทั่วๆ กล้อง Pan ตามจนถึงบันได)

โอ้. มาเร็วจัง พี่คุ่มได้รับโทรเลขเมื่อไรคะ

คุ่ม. ได้รับเมื่อวานจ้า อาน้อยอยู่หรือเปล่าจ๊ะ

โอ้. อยู่ค่ะ อยู่ในบ้านค่ะ

ตัดมายัง 3 - shot ทั้งสามคน

เดินถึงประตูมุ้งลวด โอ้ ผลัก

ประตูมุ้งลวดให้เปิด ทุกคนเดิน

เข้าไปในบ้าน แล้วปิดประตู

ฉาก ๔ ที่โต๊ะอาหารภายในบ้านอาน้อย

ศักดิ์มายัง อาน้อยกำลังนั่งรับประทาน

ผลไม้อยู่ที่โต๊ะอาหาร โอ้ พา คุ่ม

เดินเข้ามาหาอาน้อย

คุ่ม. อาน้อยขา สวัสดิ์ค่ะ

อาน้อย. สวัสดิ์จ้า ไ้รับโทรเลขเมื่อไร
(โอ้ กับ คุ่ม นั่งลงที่เก้าอี้)

คุ่ม. เมื่อวานนี้ค่ะ

อาน้อย. แล้วพอกับแม่เขาวายังไงบ้างล่ะ

คุ่ม. คุณพ่อคุณแม่ก็ใจใหญ่เลยคะ คุณพ่อนะคะ
รีบไปซื้อตั๋วรถทัวร์ให้มาเลยล่ะคะ

อาน้อย. โชคดีนะเรา เออ...จะไ้มีงานมีการ
ทำเสียที งานสมัยนี้มันหายากเหลือเกิน
เก่ง ๆ ไ้ข่าวว่ามีคนสมัครสอบตั้งสองร้อย
กว่านี้ แล้วเราสอบไ้ที่เท่าไร ที่สองไซ้ใหม่

คุ่ม. คะ คุ่มต้องขอบคุณโอ้ เขานะคะ ที่โอ้
รีบโทรเลขไปบอก นิด้าโอ้ เขาเขียน
จดหมายนะ ป่านนี้คงยังไม่ไ้รับแน่ ๆ เลยคะ

อาน้อย. เออ...ความดีความชอบนี้ต้องยกให้เจ้าโอ้
สรุปแล้วก็เก่งกันทั้งพี่ทั้งน้องนั่นแหละ
(อาน้อย เอามือลูบหัวโอ้ ค้วยความรัก
และเมตตา)

โอ้. ไ้...ก็ โอ้ เรียนวิชาการสื่อสารมาตั้งแต่
ชั้น ป. ๕ นี้คะ

(ทุกคนหัวเราะชอบใจ แล้ว Fade out
ภาพ และ Fade in พิธีกร)

M.C.U. พิศิกร

จากตัวอย่างที่ได้ชมไปเมื่อสักครู่นี้ นักเรียน
คงจะเห็นแล้วว่า หน้าที่ของเราคือ ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ เรื่อง
การสื่อสาร จะทำให้เราสามารถส่งข่าวสารได้รวดเร็ว
ถูกต้อง ประหยัด และเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่ง
การสื่อสารนั้นมีหลายประเภท รายการวิทยุโทรทัศน์นักเรียน
จะได้ชมต่อไปนี้ จะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ
ในเรื่องการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน นักเรียน
จะสามารถเลือกใช้ประเภทของการสื่อสารได้อย่าง
ถูกต้อง เหมาะสม เขียนไปรษณียบัตร ส่งจดหมายได้
อย่างถูกต้อง และสามารถส่งเงินทางธนาคาร ส่งพัสดุ
ไปรษณีย์ ส่งโทรเลขได้ โดยไม่ต้องกลัวว่า เมื่อไปถึง
ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขแล้ว จะทำอะไรไม่ถูกนะครับ
ต่อไปนี้ ขอเชิญชมรายการวิทยุโทรทัศน์เรื่องการสื่อสารครับ
(Fade out ภาพ แล้ว Fade in Title)

บทโทรทัศน์ เรื่อง "การสื่อสาร"

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๑	<p style="text-align: center;"><u>Title</u></p> <p>นายสถานีรถไฟกำลังโบกธงสีแดง ขณะ ที่รถไฟกำลังเคลื่อนเข้าเทียบชานชาลา สถานี S.I. Caption 1</p> <p style="text-align: center;">เทปโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา</p>	<p style="text-align: center;">Fade up Music</p>
๒	<p>คำบรรยายกร กำลังโบกมือให้รถหยุด ตรงทางข้าม แล้วพาเด็กนักเรียนเกิน ข้ามถนน S.I. Caption 2</p> <p style="text-align: center;">ประกอบวิชา สร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต</p>	<p style="text-align: center;">Music</p>
๓	<p>ภาพเดียวกับชอทที่ ๒</p> <p style="text-align: center;">S.I. Caption 3</p> <p style="text-align: center;">ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๕</p>	<p style="text-align: center;">Music</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๔	<p>ประชาชนกำลังใช้บริการส่งจดหมาย และพัสดุไปรษณีย์ ที่เคาน์เตอร์ บนที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข S.I. Caption 4 เรื่อง การสื่อสาร</p>	Music
๕	<p>ภาพเดียวกับชอทที่ ๔ S.I. Caption 5 รศ. ชม ภูมิภาค อ. พินิต วันโน ที่ปรึกษา</p>	Music
๖	<p>เจ้าหน้าที่กำลังชั่งกล่องพัสดุไปรษณีย์ S.I. Caption 6 โสภณ จาเลิศ บท/ลำดับภาพ</p>	Music
๗	<p>คนกำลังโทรศัพท์ที่เครื่องโทรศัพท์ สาธารณะ S.I. Caption 7 นฤคม ศรีรักษา พรเทพ บัญจรัตน์ ถ่ายภาพ</p>	Music

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๘	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๖ S.I. Caption 8 ฤทธิไกร ฤทธวณิช ศิลปกรรม	Music
๘	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๘ แล้วซูมเข้าที่ ๗ S.I. Caption 9 ชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย บรรยาย	Music
๑๐	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๘ ที่ซูมเข้าที่เป็น L.S. แล้ว S.I. Caption 10 ชีรนนท์ ศรีมงคล ประสานงาน	Music
๑๑	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๑๐ คนที่โทรศัพท์ โทรฯ แล้ววางหู เดินออกมาจากตู้ โทรศัพท์ S.I. Caption 11 ธนิต คุปตรัตน์ ที่ปรึกษาคณะเนื้อหา	Music

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๑๒	ประชาชนกำลังเข้าใช้บริการที่เคาน์เตอร์ S.I. Caption 12 ขอขอบคุณ	Music
๑๓	สายพานลำเลียงกล่องพัสดุไปรษณีย์ S.I. Caption 13 กองประชาสัมพันธ์ การสื่อสารแห่งประเทศไทย	Music
๑๔	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๑๓ S.I. Caption 14 ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แม่วัง	Music
๑๕	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๑๔ S.I. Caption 15 กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข	Music
๑๖	สายพานลำเลียงถุงเมล์ S.I. Caption 16 วิทยาลัยพยาบาลลำปาง	Music

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๑๗	ภาพเกี่ยวกับชอทที่ ๑๖ S.I. Caption 17 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคเหนือ	Music
๑๘	กลองพัลลภูไปรษณีย์จำนวนมากที่เรียงราย อยู่บนพื้น S.I. Caption 18 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง Fade out ข้อความและภาพ	... Music... Fade out Music
๑๙	- M.C.U. คนกำลังพูดโทรศัพท์ - C.U. มือที่กำลังเขียนไปรษณียบัตร - L.S. เจ้าหน้าที่กำลังรับบริการส่ง พัสดุไปรษณีย์ ยกกล่องขึ้น คาซิ่ง	การสื่อสาร หมายถึงการ ติดต่อส่งข่าวสารระหว่างมนุษย์ อาจ เป็นการพูด การเขียน หรือการส่ง วัตถุสิ่งของไปยังผู้รับ
๒๐	สัญญาณไฟจราจร ที่กำลังมีไฟสีแดง แล้วรถวิ่งมาจออกรอ	สัญญาณไฟจราจร ที่สื่อ ความหมายให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะ ใ้ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร เพื่อความปลอดภัย บนท้องถนน

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๒๑	<p>ตำราจรรยาจรโบกมือให้รถหยุด แล้วนักเรียนเดินข้ามถนนตรงทางข้าม</p>	<p>คลอคจนการโบกมือโบกมือ แสดงสีหน้าท่าทางของมนุษย์ ล้วนแล้วแต่เป็นการสื่อสารทั้งสิ้น</p>
๒๒	<ul style="list-style-type: none"> - คนพูดโทรศัพท์ในรถยนต์ - สาวสวยพูดโทรศัพท์ไร้สาย - คนพูดโทรศัพท์ที่สนามกอล์ฟ - ภาพกราฟฟิคคอมพิวเตอร์ <p>งานไมโครเวฟ ยิ่งสัญญาณขึ้นไปยังดาวเทียม แล้วสะท้อนกลับลงมา ยังพื้นโลก</p>	<p>ยิ่งปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การสื่อสารของมนุษย์ยิ่งมีความสลับซับซ้อน ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนในชั้นสูงต่อไป สำหรับวิถีไอเทปซุคนี้ จะขอแนะนำให้นักเรียนรู้จักกับการสื่อสารบางประเภท ที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันของนักเรียน</p>
๒๓	<p>Caption</p> <p><u>การสื่อสาร</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. จกหมาย ๒. ไปรษณียบัตร ๓. ษนาณัติ ๔. ทัสคุไปรษณีย์ <p>ปรากฏขึ้นตามลำดับคำบรรยาย</p>	<p>ไค้แก่ จกหมาย</p> <p>ไปรษณีย์บัตร</p> <p>ษนาณัติ</p> <p>และทัสคุไปรษณีย์</p>

ข้อที่	ภาพ	เสียง
๒๘	<p>C.U. ข้อความคำว่า "ไปรษณียบัตร" บนแผ่นไปรษณียบัตร แล้ว Zoom out ให้เห็นทั้งแผ่น S.I. Caption ไปรษณียบัตร</p>	<p>ถ้าเป็นการส่งข่าวสารหรือ ข้อความที่สามารถเปิดเผยได้ อาจใช้ วิธีเขียนไปรษณียบัตร เพราะประหยัด กว่าการส่งจดหมาย ไปรษณียบัตรเป็น แผ่นกระดาษรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ราคา แผ่นละ ๑ บาท ใช้สำหรับส่งข่าวสาร โดยการเขียน และเป็นข่าวสารที่ เปิดเผย</p>
๒๙	<p>C.U. ด้านหลังของไปรษณียบัตร ขณะที่ กำลังเขียนข้อความ</p>	<p>ด้านหลังใช้เขียนข้อความ หรือ ข่าวสารที่ต้องการส่งถึงผู้รับ</p>
๓๐	<p>C.U. ด้านหน้าของไปรษณียบัตร บริเวณ ที่เขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้รับ S.I. ลูกศร กระพริบ ชี้ตรงบริเวณที่กำลังเขียนจำหน้า</p>	<p>ด้านหน้าขวามือ เขียนชื่อและ ที่อยู่ของผู้รับ</p>
๓๑	<p>C.U. ด้านหน้าของไปรษณียบัตร ขณะเขียน ชื่อ ที่อยู่ของผู้ส่ง S.I. ลูกศรกระพริบ ชี้บริเวณที่กำลังเขียน</p>	<p>ส่วนด้านซ้ายเป็นชื่อและที่อยู่ ของผู้ส่ง</p>
๓๒	<p>L.S. คนถือไปรษณียบัตรเดินไปยัง ตู้ไปรษณีย์ เมื่อก้าวไปรษณีย์ คัดมายัง C.U. ช่องหย่อนจดหมาย แล้วนำ แผ่นไปรษณียบัตรหย่อนลงไป</p>	<p>เมื่อเขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้รับและ ผู้ส่งเสร็จแล้ว ก็นำไปส่งโดยหย่อน ตู้ไปรษณีย์ได้เลย โดยไม่ต้องปิดแสตมป์</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๓๓	C.U. ขณะนำเงินใส่ในซองจดหมาย S.I. เครื่องหมาย X กระพริบ	บางครั้งเราอาจมีความจำเป็น ต้องส่งเงินไปให้ผู้รับ ไม่ควรนำเงิน ใส่เข้าไปในซองจดหมาย
๓๔	C.U. ป้าย "ชานาติ" ที่เคาน์เตอร์ บนที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แล้ว Zoom out ให้เห็นประชาชนกำลัง ถือคูปองชานาติ S.I. Caption ชานาติ	การส่งเงินทางไปรษณีย์นั้น หลังจากเขียนจดหมายแล้ว ยังไม่ต้อง ปิดซองจดหมาย ให้นำจดหมายและ ซองจดหมายไปยังที่ทำการไปรษณีย์- โทรเลข เพื่อส่งเงินที่เรียกว่า การส่งชานาติ
๓๕	C.U. มีขณะเขียนใบฝากส่งชานาติ Zoom out ซ้ำ ๆ เป็น L.S.	โดยกรอกแบบฟอร์มการส่ง ชานาติ แล้วมอบให้เจ้าหน้าที่
๓๖	ผู้ส่งชานาติ เดินเข้าไปที่ เคาน์เตอร์รับฝากชานาติ ส่งแบบฟอร์ม และเงิน ให้เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ กรอกแบบฟอร์ม แล้วยื่นหลักฐาน ให้ผู้ส่ง	เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ กรอก ชื่อผู้รับเงิน จำนวนเงิน และอื่น ๆ เรียบร้อยแล้ว ก็จะมอบหลักฐานต่าง ๆ ให้ผู้ส่ง ผู้ส่งจะต้องนำหลักฐานที่แสดง ชื่อผู้รับเงินและจำนวนเงิน ใส่เข้าไป ในซองจดหมาย ปิดผนึกซองให้เรียบร้อย

ขอทที่	ภาพ	เสียง
๓๑	C.U. ขณะทากาวปิดผนึกแผ่นหมายเลข ชานาณัติ ลงหลังของจดหมาย S.I. ลูกศร กระพริบ จีที่หลักฐานหมายเลขชานาณัติ ที่ปิดอยู่หลังของ	อีกแผ่นหนึ่งคือ หลักฐานแสดง หมายเลขชานาณัติ ให้ทากาวปิดไว้ ก้านหลังของจดหมาย
๓๒	C.U. หลักฐานการส่งชานาณัติ	แล้วก็เก็บหลักฐานการส่ง เอาไว้ให้ดู หลักฐานนี้จะมีประโยชน์ เมื่อผู้รับ ไม่ได้รับเงิน หรือจดหมาย ไม่ถึงผู้รับ เราก็นำหลักฐานนี้ไปยืนยัน กับเจ้าหน้าที่ได้ ให้เก็บหลักฐานการส่ง ชานาณัตินี้ไว้ อย่างทิ้ง หรือทำลาย จนกว่าจะทราบว่า ผู้รับ ได้รับเงิน จากเราเรียบร้อยแล้ว
๓๕	C.U. ป้ายที่เคาน์เตอร์พัสดุไปรษณีย์ Zoom out เป็นภาพ L.S. ให้เห็น ประชาชนมากมายกำลังติดซองพัสดุ ไปรษณีย์ S.I. Caption พัสดุไปรษณีย์	หากนักเรียนต้องการส่งสิ่งของ ที่ไม่สามารถใส่เข้าไปในซองจดหมาย ได้ นักเรียนก็สามารถส่งวัตถุสิ่งของ ต่าง ๆ ไปยังผู้รับได้โดยวิธีการส่ง พัสดุไปรษณีย์ ซึ่งจะคองห่อของให้มิดชิด แน่นหนา วิธีที่ดีที่สุดคือใช้กล่องพัสดุ ไปรษณีย์โดยเฉพาะ ซึ่งจะหาซื้อได้จาก ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขทุกแห่ง กล่อง มีหลายขนาด เช่น ๕ บาท ๗ บาท

ชอทที่	ภาพ	เสียง
		๔ บาท และ ๑๐ บาท แล้วแต่ปริมาณของวัตถุที่ต้องการส่ง
๔๐	C.U. กล้องพัสดุ S.I. Caption ข้อความ ผู้รับ ให้ตรงกับบริเวณที่เขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้รับ และ ผู้ส่ง ให้ตรงกับบริเวณที่เขียนชื่อ ที่อยู่ ของผู้ส่ง ควบคู่กัน กระพริบ	กล้องพัสดุไปรษณีย์ที่ซื้อจากที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขนี้ จะมีช่องสำหรับเขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้รับและผู้ส่ง ควบคู่กัน ต้องเขียนชื่อ ที่อยู่ของผู้รับและผู้ส่งให้ชัดเจน
๔๑	C.U. กล้องเคม S.I. ลูกศรกระพริบ ชี้บริเวณที่เขียนรหัสไปรษณีย์	อย่าลืมใส่รหัสไปรษณีย์ด้วย นะครับ
๔๒	L.S. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แล้วมีคนเดินถือซองเข้าไปตึกคอกซ์กล่องๆ ที่เคาน์เตอร์	หรือนักเรียนจะเขียนจดหมายและเตรียมสิ่งของที่ต้องการส่ง ไปยังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข แล้วซื้อกล่องพัสดุไปรษณีย์ ทำการห่อ ปิดผนึกที่นั่น เลยก็ได้
๔๓	C.U. กล้องพัสดุไปรษณีย์ ขณะที่ผู้ส่งกำลังบรรจุของ แล้วห่อ ปิดผนึก ผูกเชือกเสียง VTR

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๔๔	<p>C.U. ป้ายที่เคาน์เตอร์พัสดุไปรษณีย์ Zoom out เป็น L.S. ผู้ส่ง เห็น ถือกล่องที่บรรจุ ปิคชนิก เจ้าหน้าที่ เรียบร้อยแล้ว เข้าไปยังเคาน์เตอร์ เจ้าหน้าที่นำขึ้นตาสั่ง บอกราคาค่าส่ง เขียนหลักฐานการส่ง จ่ายเงิน ผู้ส่งรับ หลักฐานการส่ง แล้วเดินออกไป กล้อง Pan ตามแล้ว Fade out</p>	<p>หลังจากถือกล่องพัสดุ ปิคชนิก เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็นำไปให้ เจ้าหน้าที่ ชั่งน้ำหนัก เพื่อถึกราคา ค่าส่ง แล้วปิกแสดคมป์เสียง VTR</p> <p><u>Fade out เสียง VTR พร้อมกับภาพ</u></p>
๔๕	<p>Fade in Caption สรุป <u>การสื่อสาร</u> ๑. จดหมาย ๒. ไปรษณียบัตร ๓. ชนาณัติ ๔. พสดุไปรษณีย์ ตามลำดับคำบรรยายแล้ว Fade out</p>	<p>นักเรียนก็ได้ทราบวิธีการส่ง ข่าวสารมา ๔ ประการแล้วนะครับ คือ จดหมาย ไปรษณียบัตร ชนาณัติ และ พสดุไปรษณีย์</p>
๔๕	<p>Fade in คนกำลังพูดโทรศัพท์ S.I. Caption <u>โทรคมนาคม</u></p>	<p>แต่บางครั้งเราก็มีความจำเป็น ต้องส่งข่าวสารถึงผู้รับให้รวดเร็ว กว่านี้ เราก็มึ่วิธีการที่เรียกว่า โทรคมนาคม</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๘๖	<ul style="list-style-type: none"> - คนพูดโทรศัพท์ในรถยนต์ - คนคุยโทรศัพท์ - งานไมโครเวฟ - ห้องกำกับภาพโทรศัพท์ 	<p>โทรคมนาคม คือการส่ง การแพร่ หรือการรับสัญญาณ บันทึก ข้อความ ภาพ หรือเสียง หรือข่าวสาร โดยทางสาย ทางวิทยุ หรือทางระบบ แม่เหล็กไฟฟ้า จากจุดหนึ่งไปยังอีก จุดหนึ่ง โดยกรรมวิธีทางวิศวกรรม การสื่อสาร ซึ่งมีอยู่มากมายหลาย รูปแบบ</p>
๘๗	<p>Caption ตามลำดับคำบรรยาย</p> <p><u>โทรคมนาคม</u></p> <p>โทรศัพท์</p> <p>วิทยุกระจายเสียง</p> <p>วิทยุโทรศัพท์</p> <p>โทรเลข</p>	<p>สำหรับชั้นนี้จะให้นักเรียนได้ รู้จักเฉพาะที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิต ประจำวัน ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรศัพท์ และ โทรเลข</p>
๘๘	<p>M.C.U. เด็ก ๒ คน พูดโทรศัพท์ ใช้ Special Effect แบ่งภาพออกเป็น สองส่วนในแนวตั้ง ให้ทั้งสองคนหันหน้าเข้า หากัน แต่ละคนละสถานที่</p> <p>S.I. Caption</p> <p>โทรศัพท์</p>	<p>โทรศัพท์ เป็นการส่งข่าวสาร ด้วยคำพูด ผู้ส่งข่าวและผู้รับข่าว ทุกจา ได้ตอบกันได้ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ สะดวก รวดเร็ว สามารถสื่อความ หมายด้วยคำพูดที่ทุกจาได้ตอบซักถามกัน จนเป็นที่เข้าใจ</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๘๘	<p>C.U. ป้าย โทรศัพท์ ที่ตู้โทรศัพท์ สาธารณะ แล้ว Zoom out เป็น L.S. คนเดินเข้าไปในตู้โทรศัพท์ แล้วตัดมายัง Waist shot ขณะหยอกเหรียญ แล้ว กคหมายเลข และพูด</p>	<p>ถ้านักเรียนไม่มีโทรศัพท์ที่บ้าน ก็สามารถใช้โทรศัพท์สาธารณะได้ ซึ่งจะต้องไปที่ตู้โทรศัพท์สาธารณะ และ ต้องหยอกเหรียญ ๑ บาท ก่อนที่จะ หมุน หรือกคหมายเลข หรืออาจไป โทรศัพท์ตามร้าน หรือชุมสายโทรศัพท์ ก็ได้</p>
๘๙	<p>C.U. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง Zoom out ให้เห็นคนกำลังนั่งฟัง S.I. Caption วิทยุกระจายเสียง แล้ว Fade out ข้อความใน Caption ตัดมายัง M.C.U. ผู้ประกาศ อ่านข่าว ในห้อง สตูดิโอ ของสถานีวิทยุ โดยถ่าย จากห้องควบคุมเสียง แล้ว Zoom out ช้า ๆ ให้เห็นเจ้าหน้าที่กำลังควบคุมเสียง</p>	<p>การส่งข่าวสารด้วยคำพูดไป ยังผู้รับจำนวนมากที่อยู่ห่างไกล ทำให้ ผู้รับ ได้รับข่าวสารพร้อมกันอย่างทั่วถึง ในเวลาอันรวดเร็วก็คือ การส่งข่าวสาร ทางวิทยุกระจายเสียง ซึ่งมีทั้งการให้ ข่าวสาร ความรู้ ประกาศแจ้งความ และการบันเทิง การส่งข่าวสารทาง วิทยุกระจายเสียง ผู้ส่งจะอยู่ที่สถานี วิทยุกระจายเสียง ผู้รับจะต้องมี เครื่องรับวิทยุ สามารถเปิดเครื่อง รับฟังได้ในระยะทางที่ห่างไกลจาก สถานีส่ง การส่งข่าวสาร ความรู้ ทางวิทยุกระจายเสียง เป็นการส่งข่าว สารที่เข้าถึงผู้รับจำนวนมากพร้อม ๆ กันในเวลาที่รวดเร็ว</p>

ขอทที่	ภาพ	เสียง
๕๑	<ul style="list-style-type: none"> - L.S. ห้องส่ง สถานีโทรทัศน์ - L.S. ห้องกำกับภาพ - L.S. ห้องเทป - L.S. ห้องอ่านข่าว 	<p>การส่งข่าวสารไปยังผู้รับที่อยู่ห่างไกล ที่สามารถทำให้ผู้รับได้ยินทั้งเสียงและได้เห็นทั้งภาพด้วยก็คือ โทรทัศน์ หรือเรียกให้สมบูรณ์ว่าวิทยุโทรทัศน์ การส่งข่าวสารทางวิทยุโทรทัศน์ ผู้ส่งจะอยู่ที่สถานีวิทยุโทรทัศน์ ส่วนผู้รับจะต้องมีเครื่องรับ แต่ส่งไปได้ระยะทางที่ไกลกว่าวิทยุกระจายเสียง ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านโทรคมนาคม เจริญก้าวหน้ามาก ทำให้เราสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ในระยะไกลได้ เช่น ใ้รับชมข่าวพร้อมกันทั่วประเทศ ชมการถ่ายทอดโทรทัศน์ข้ามทวีปได้ โดยใช้ดาวเทียมและสถานีถ่ายทอดสัญญาณ</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๕๒	<p>C.U. ป้ายที่เคาน์เตอร์โทรเลข แล้ว Zoom out ให้เห็นประชาชน คิกก่อสร้างโทรเลข S.I. Caption โทรเลข</p>	<p>การส่งข่าวสารที่รวดเร็วยิ่งวิธีหนึ่งก็คือ การโทรเลข เป็นวิธีการส่งข่าวสารที่เหมาะสมในการส่งข่าวด่วนไปยังผู้รับที่อยู่ห่างไกล ข่าวสารจะไปถึงผู้รับอย่างรวดเร็ว การส่งโทรเลข ผู้ส่งจะต้องไปยังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข</p>
๕๓	<p>C.U. ปลายปากกาที่กำลังเขียนข้อความในแบบฟอร์มโทรเลข แล้ว Zoom out ช้า ๆ เป็นภาพ L.S. ตัดมายัง Two shot ผู้ส่งยื่นแบบฟอร์มให้เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่นับค่า คิกเงินค่าส่งมอบหลักฐานให้ผู้ส่ง และผู้ส่ง จ่ายเงิน</p>	<p>กรอกแบบฟอร์มการส่งโทรเลข เช่น ชื่อ ที่อยู่ของผู้รับ ข้อความที่ต้องการส่งข่าวสารไปยังผู้รับ แล้วลงชื่อผู้ส่ง ที่อยู่ของผู้ส่งให้ชัดเจน แล้วนำแบบฟอร์มที่กรอกเรียบร้อยแล้ว ส่งให้เจ้าหน้าที่ เพื่อคิกราคาค่าส่ง ซึ่งจะเสียค่าใช้จ่ายเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนค่าของข่าวสารที่ส่ง หลังจากจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว เราจะไ้รับหลักฐานการจ่ายเงินจากเจ้าหน้าที่ ข้อความโทรเลขนี้จะถูกส่งไปยังที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขในเขตของผู้รับ เจ้าหน้าที่จะนำข้อความโทรเลข ไปส่งให้ผู้รับถึงบ้าน หรือสำนักงานตามที่อยู่ผู้ส่ง ระบุไว้</p>

ชอทที่	ภาพ	เสียง
๕๔	<ul style="list-style-type: none"> - เจ้าหน้าที่กำลังคัดเลือกจดหมาย - เจ้าหน้าที่ลำเสียงดุง เมล์ขึ้นรถ - รถบรรทุกดุง เมล์เคลื่อนที่ออกไป - บุรุษไปรษณีย์ขี่จักรยานยนต์มาหยุด ตรงหน้าบ้านที่มีตู้รับจดหมาย แล้วนำ จดหมายใส่ไว้ในตู้รับจดหมายหน้า บ้าน 	<p>การสื่อสารจะช่วยให้การส่งข่าว สารและสิ่งของ มีความสะดวก รวดเร็ว โดยผู้ส่งไม่ต้องเดินทางไปหาผู้รับด้วย ตนเอง ซึ่งเป็นการประหยัดเวลา และ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นักเรียนก็ได้ ทราบประเภทของการสื่อสารมากมาย หลายประเภทแล้วนะครับ เช่น จดหมาย ไปรษณีย์บัตร วิทยุ และพัสดุไปรษณีย์</p>
๕๕	<p>M.C.U. หญิงสาวกำลังพูดโทรศัพท์</p> <ul style="list-style-type: none"> - L.S. ภายในห้องส่ง ที.วี. <p>ขณะกำลังผลิตรายการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - L.S. ภายในห้องกำกับภาพ <p>ขณะกำลังผลิตรายการ</p>	<p>และการสื่อสารที่รวดเร็วยิ่งกว่า นี้ที่เรียกว่า โทรคมนาคม ได้แก่ โทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และ โทรเลข ซึ่งนักเรียนต้องเลือกใช้ การสื่อสารในแต่ละประเภท ให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของเรา นะครับ</p>
๕๖	<ul style="list-style-type: none"> - L.S. สายพานลำเสียงกลองพัสดุ ไปรษณีย์ - L.S. สายพานลำเสียงดุง เมล์ขึ้นที่สูง <p>S.I. Caption</p> <p>สวัสดี</p> <p>แล้ว Fade out ข้อความและภาพ</p>	<p>Fade up Music and Fade out</p>

ภาคผนวก ค.
แบบสอบถามการยอมรับเครื่องมือ

แบบสอบถามการยอมรับเครื่องมือ

รายการวิธีโอการสอน เรื่อง "การสื่อสาร" ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็น
ทางขวามือ ซึ่งอาศัยเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นข้อ ๆ ทางซ้ายมือ

เกณฑ์ในการพิจารณาเครื่องมือ	ความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ยังใช้ไม่ได้
๑. รายการวิธีโอการสอนอธิบายเรื่องได้เหมาะสมเพียงใด.....					
๒. ส่วนที่เป็นบทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภททำให้กลัว (รายการที่ ๑) เหมาะสมเพียงใด.....					
๓. ส่วนที่เป็นบทนำเพื่อสร้างแรงจูงใจประเภทให้รู้จักหมายของการเรียน และให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน (รายการที่ ๒) เหมาะสมเพียงใด.....					
๔. การจกคล้ายกับเนื้อหาเหมาะสมเพียงใด.....					
๕. คุณภาพของภาพดีเพียงใด.....					
๖. เสียงบรรยายชัดเจนเหมาะสมเพียงใด.....					
๗. เสียงเพลงและเสียงประกอบเหมาะสมเพียงใด.....					
๘. เวลาที่ใช้ในการนำเสนอเหมาะสมเพียงใด.....					

✓

ขอเสนอแนะ

ภาคผนวก ง.
แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การสื่อสาร

แบบทดสอบหลังเรียน

วิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การสื่อสาร

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย **X** ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อ ก ข ค หรือ ง ของแต่ละข้อ

ตัวอย่าง ๑. การส่งจดหมายภายในประเทศ ถ้าเป็นจดหมายธรรมดา ต้องปิดแสตมป์ กี่บาท
 ก. ๑ บาท ข. ๒ บาท ค. ๓ บาท ง. ๔ บาท
 ในที่นี้คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ ข. ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
		X		

๑. เหตุการณ์ในข้อใดที่ ไม่ถือว่า การสื่อสารได้เกิดขึ้น

- ผู้ขับขี่รถยนต์หยุดรถ เมื่อเห็นสัญญาณไฟสีแดง
- ตำรวจจราจรโบกมือให้รถหยุดเพื่อให้คนเดินข้ามถนน
- แสงสะท้อนจากกระจกหน้าต่างบ้านข้างถนนมาเข้าตาคนขับรถ
- เด็กชายแฉ่งกกริ่งที่ประตูบ้านของเพื่อน แล้วเพื่อนก็มาเปิดประตูให้

๒. หากต้องการส่งข่าวสารที่องค์การอธิบายรายละเอียดและเป็นสิ่งที่ไม่ควรเปิดเผย ไปยังผู้รับที่อยู่ห่างไกล ควรส่งข่าวสารโดยวิธีใด

- จดหมาย
- ไปรษณีย์บัตร
- โทรเลข
- โทรศัพท์

๓. การส่งข่าวสารที่มีข้อความไม่มากนัก และเป็นข่าวสารที่เปิดเผย ไม่ควั่นเกิน ไป ควรส่งโดยวิธีใด
- จดหมาย
 - ไปรษณีย์บัตร
 - โทรเลข
 - ไปรษณีย์ลงทะเบียน
๔. การส่งข่าวสารที่ผู้ส่งเขียนข้อความของ ข่าวสาร ชื่อ - ที่อยู่ พร้อมทั้งรหัส- ไปรษณีย์ของผู้รับแล้วนำไปหย่อนตู้ ไปรษณีย์ได้เลยโดยไม่ต้องปิดแสตมป์ คือข้อใด
- จดหมาย
 - โทรเลข
 - รหัสไปรษณีย์
 - ไปรษณีย์บัตร
๕. เมื่อนักเรียนต้องการส่งเงินไปให้ญาติ ซึ่งอยู่ต่างจังหวัด ควรส่งโดยวิธีใด
- นำเงินใส่ซองจดหมาย ปิดแสตมป์ ๒ บาท แล้วทิ้งในตู้ไปรษณีย์
 - ส่งทางธนาคาร
 - ฝากบุคคลที่คุ้นเคยไปให้
 - นำเงินใส่กล่อง ส่งทาง รหัสไปรษณีย์
๖. การส่งข่าวสารทางโทรศัพท์ ควรใช้ เมื่อใด
- แจ้งข่าวด่วน
 - ต้องการพูดคุยโต้ตอบกันจนเข้าใจ
 - แจ้งข่าวให้หลาย ๆ คนรับทราบ
 - ถูกทั้งข้อ ก. และข้อ ข.
๗. การส่งเงินทางธนาคาร ผู้ส่งต้องไป ทำการส่ง ณ ที่ใด
- ที่ทำการชุมสายโทรศัพท์
 - ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข
 - ธนาคารออมสิน
 - ธนาคารที่มีตู้ เอ.ที.เอ็ม.
๘. ถ้ามีผู้ประสบอุบัติเหตุเสียชีวิต และ คำว่าจไม่ทราบว่าผู้ตายเป็นใคร จะมี วิธีการแจ้งข่าวให้ญาติผู้ตายทราบด้วย วิธีใดจึงจะเร็วที่สุด
- ส่งจดหมาย
 - ประกาศทางวิทยุกระจายเสียง
 - ส่งโทรเลข
 - โทรศัพท์ทางไกลแจ้งไปทุกจังหวัด
๙. การส่งข่าวสาร ไปยังผู้รับที่อยู่ห่างไกล ในข้อใดประหยัดที่สุด
- ไปรษณีย์บัตร
 - โทรเลข
 - ไปรษณีย์ลงทะเบียน
 - โทรศัพท์ทางไกล

๑๐. ข้อใดเด่นที่สุดของการส่งข่าวสารทาง
วิทยุกระจายเสียง คือข้อใด

ก. ฟังได้รู้เรื่องทุกภูมิภาค
ของประเทศ

ข. อยู่ที่ไหนก็รับข่าวสารได้

ค. ผู้รับจำนวนมากได้รับข่าวสาร
พร้อมกันอย่างรวดเร็ว

ง. น่าสนใจ ชวนให้ติดตาม

๑๑. หากรัฐบาลต้องการให้ประชาชน
รับทราบเกี่ยวกับพิธีสำคัญทางศาสนา
อย่างละเอียดและชัดเจน ควรส่ง
ข่าวสารทางใด

ก. วิทยุกระจายเสียง

ข. วิทยุโทรทัศน์

ค. โทรเลข

ง. จดหมาย

๑๒. หลังจากส่งเงินทางธนาคารแล้ว สิ่ง
ที่ไม่ควรลืมคือข้อใด

ก. เก็บหลักฐานการชำระค่าส่งไว้

ข. เก็บหลักฐานการส่งธนาคารไว้

ค. เขียนจดหมายไปตามผู้รับว่า
ได้รับเงินแล้วหรือยัง

ง. โทรศัพท์ไปแจ้งให้ผู้รับทราบว่า
ส่งเงินไปให้จำนวนเท่าใด

๑๓. การส่งพัสดุไปรษณีย์นั้น วิธีที่สะดวก
ที่สุดควรทำอย่างไร

ก. ใช้กล่องพัสดุไปรษณีย์ของ
การสื่อสารแห่งประเทศไทย

ข. หาร้านที่รับห่อพัสดุจัดการห่อให้

ค. ซื้อกล่องเปล่า ๆ มาห่อเอง

ง. ให้เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ห่อให้

๑๔. การส่งข่าวสารในข้อใด ควรใช้
วิทยุโทรทัศน์

ก. ประกาศรับสมัครบุคคลเข้า
รับราชการ

ข. ประกาศข่าวความแจ้งเหตุ
เพลิงไหม้

ค. แนะนำให้ประชาชนรู้จักรูปร่าง
ลักษณะของบัตรลงคะแนน
เลือกตั้งผู้แทนราษฎร

ง. ชักชวนให้ประชาชนบริจาคสิ่งของ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

๑๕. การสื่อสารในข้อใดที่เรียกว่า
โทรคมนาคม

ก. เด็กชายสมศักดิ์เขียนจดหมาย
ถึงเพื่อน

ข. คนขับรถออกกรดเมื่อเห็น
สัญญาณไฟเขียว

- ค. นายสถานีรถไฟโบกธงสีแดง
เพื่อให้ขบวนรถหยุด
- ง. ลูกสมพงษ์ คู่ช่าวต่างประเทศ
ทาง ที.วี. ของ ๕ อสมท.
๑๖. การส่งไปรษณียบัตร มีข้อดีอย่างไร
- ก. สะดวก ประหยัด
- ข. ถึงผู้รับเร็วกว่าการส่งจดหมาย
- ค. ถึงผู้รับแน่นอน ไม่มีการสูญหาย
- ง. เขียนข้อความต่าง ๆ ได้อย่าง
ละเอียดตามความพอใจ
๑๗. การจำหน่ายของจดหมายโดยใส่
รหัสไปรษณีย์ให้ถูกต้อง มีข้อดี
อย่างไร
- ก. จดหมายไม่สูญหายเคັชขาด
- ข. เมื่อไม่ถึงผู้รับ เจ้าหน้าที่
จะนำส่งคืนผู้ส่ง
- ค. จดหมายถึงผู้รับ รวดเร็ว
และถูกต้อง
- ง. ผู้รับสามารถตอบจดหมาย
ของเราได้เร็วขึ้น
๑๘. การส่งข่าวสารที่ส่งไปทั่วโลก
ประชาชนได้รับข่าวสารพร้อมกัน
อย่างทั่วถึงและรวดเร็วที่สุด
คือการส่งข่าวสารทางใด
- ก. หนังสือพิมพ์
- ข. วิทยุโทรทัศน์
- ค. วิทยุกระจายเสียง
- ง. โทรศัพท์
๑๙. การส่งข่าวสารทางโทรเลข
ควรใช้เมื่อใด
- ก. เล่ารายละเอียดของ
เรื่องราวต่าง ๆ
- ข. ส่งข่าวด่วนมาก
- ค. ส่งข่าวสารที่เป็นความลับ
ที่สุด
- ง. ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง
๒๐. การส่งข่าวสารที่สะดวก รวดเร็ว
ผู้ส่งและผู้รับ สามารถพูดจาโต้ตอบ
กันจนเป็นที่เข้าใจ คือข้อใด
- ก. วิทยุกระจายเสียง
- ข. วิทยุโทรทัศน์
- ค. โทรเลข
- ง. โทรศัพท์

ขอ ให้ ทุกคน จง ประ สบ โ ช ค ดี

ภาคผนวก จ.
ผลการวิเคราะห์รายชื่อของข้อสอบปรนัย

ผลการวิเคราะห์รายข้อของข้อสอบปรนัย

ข้อ	จำนวนผู้ตอบถูก		ความยาก	อำนาจจำแนก
	กลุ่มสูง ทั้งหมด ๑๘ คน	กลุ่มต่ำ ทั้งหมด ๑๘ คน		
๑	๑๘	๑๐	.๗๘	.๕๕
๒	๑๒	๕	.๕๗	.๓๕
๓	๗	๑	.๒๒	.๓๓
๔	๑๑	๔	.๕๕	.๓๕
๕	๑๘	๑๐	.๗๘	.๕๕
๖	๑๖	๑๑	.๗๕	.๒๘
๗	๑๗	๕	.๗๒	.๕๕
๘	๑๕	๕	.๖๕	.๒๘
๙	๘	๐	.๒๒	.๕๕
๑๐	๑๕	๕	.๖๕	.๒๘
๑๑	๕	๔	.๓๖	.๒๘
๑๒	๑๕	๑๐	.๖๗	.๒๒
๑๓	๑๕	๗	.๕๘	.๓๕
๑๔	๓	๑	.๒๘	.๒๒
๑๕	๘	๕	.๓๓	.๒๒
๑๖	๓	๑	.๒๘	.๒๒
๑๗	๘	๑	.๓๑	.๒๘
๑๘	๑๐	๖	.๕๕	.๒๒
๑๙	๑๕	๘	.๖๑	.๓๓
๒๐	๑๖	๑๐	.๗๒	.๓๓

การศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากวิธีการ
สร้างแรงจูงใจต่างกันในการการวิดีโอ

บทคัดย่อ
ของ
โสภณ จาเลิศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูติ
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
พฤศจิกายน ๒๕๖๖

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง "การสื่อสาร" จากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๖๐ คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม แบบ Matched pair กลุ่มละ ๓๐ คน ให้กลุ่มทดลอง ๑ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้เกิดความกลัว กลุ่มทดลอง ๒ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน หลังการเรียน ทำการทดสอบทันที รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test แบบ Independent

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง ๑ และกลุ่มทดลอง ๒ ไม่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง "การสื่อสาร" จากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจต่างกัน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านปางสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน ๖๐ คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง ๒ กลุ่ม แบบ Matched pair กลุ่มละ ๓๐ คน ให้กลุ่มทดลอง ๑ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยทำให้เกิดความกลัว กลุ่มทดลอง ๒ เรียนจากรายการวิดีโอที่มีการสร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียน รู้จุดหมายของการเรียน หลังการเรียน ทำการทดสอบทันที รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test แบบ Independent

A COMPARATIVE STUDY OF LEARNING ACHIEVEMENT FROM
DIFFERENT METHODS OF MOTIVATION IN VIDEO PROGRAMS

AN ABSTRACT

BY

SOPHON JALERD

Presented in partial fulfillment to the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

November 1988

The purpose of the study was to compare the learning achievement on "Communication" from Video Programs with different methods of motivation.

The sample consisted of 60 Prathom Suksa V students of Banpongsanook School, Muang District, Lampang Province, who were randomly picked as subjects. The subjects were divided into experimental group 1 and experimental group 2, 30 in each, by using Matched pair method.

The experimental group 1 learned through video program with motivation by threats. The experimental group 2 learned through video program with motivation by presentation of learning goals. Immediately after the lessons, learning achievement tests were administered. Data were collected and analyzed by using independent t - test. It revealed that there was no significant difference between the learning achievements of the experimental group 1 and group 2.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายโสภณ ชื่อสกุล จาเลิศ

เกิดวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๐

สถานที่เกิด อำเภอสอง จังหวัดแพร่

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๕/๒๖ ถนนสนามบิน อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง ๕๒๐๐๐

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน วิทยากร ๔

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๐๖ มัธยมวิสามัญศึกษาคอนปลาย (ม.๖) จากโรงเรียนพิริยาลัย
จังหวัดแพร่

พ.ศ.๒๕๐๘ ป.กศ. จากโรงเรียนเพชรบุรีวิทยาลัยสงฆ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๑๔ พ.ม. จากกระทรวงศึกษาธิการ (สนามสอบจังหวัดสระบุรี)

พ.ศ.๒๕๒๔ กศ.บ. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ภาคสมทบ)

พ.ศ.๒๕๓๑ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา) จากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร